

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

Sabbato Sancto: Homilia Qvadrasmaseptima. De martyrio & doloribus SS. Virginis & Matris Mariæ, Stabat iuxta crucem Iesu mater eius Maria. Ioan.19.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53092)

S V M M A R I V M

HOMIL. QUADRAGESIMÆ SEPTIMÆ SEQVENT.

V T D. Ioannes Euangelista acutissimos declararet dolores, quos
 SS. Virgo Maria passa est ex morte Redemptoris, illam nobis descri-
 bit semper cruci proximam: ex quo martyrij ipsius exprimit excellen-
 tiam: quod cum donum sit quo nullum eminentius, Deus electis suis
 confert, in illa deficere omnino non poterat, quæ ceteros vitæ sanctitate
 præcurrebat. Et quantum ad eius spectat probationem ad tria reuocatur puncta.
 Primum: quod cum esset Mater quæ præ reliquis altiori gaudebat cognitione
 filij sui, & amore eum diligebat: perfectiori tam in ordine naturæ quam gratiæ,
 ipsa luctu quoque multo torquenda erat acerbiori, filium conspiciens talibus
 expirantem doloribus, quos ipsa filium perpeti tristis intuebatur. Passa est
 autem hoc tanta constans fortitudine & perleuerantia, vt nec lacrymas moesta
 fuderit, nec infirma passa sit animi deliquium: cum enim sensus suos haberet
 viuaciores, & non haberet vnde tristitiam suam exoneraret, multo inde
 grauius attingebatur. Secundum: quod amor tantum in illa sit operatus,
 vt ac si eadem in cruce fuisset crucifixa, eisdem in corde suo sentiret cruciatus,
 quos Christus in sacratissimo suo corpore perfererat: & sicut illi tales fuerunt
 in Christo, vt Pater æternus nullum in eis tribuerit ipsi locum consolationis:
 ita quoque voluit vt sanctissima eius Mater omni destituta solatio languesceret
 nam eo vsque increuit, vt illam nec Matris nomine Christus solaretur, illam
 de cruce moriens allocutus. Tertium: quod omnia Dominicæ Passionis
 instrumenta pijsima cordis illius viscera penetrarint, sed potissimum ictus
 lanceæ, qua Christus iam mortuus transfodiebatur, quam idcirco Ecclesia
 nuncupat crudelem. Quartum: quod eius cruciatus & animi tristitiam
 summopere pronouit, fuit, quod eum de cruce deponi vidit, & materno suo
 recepit gremio cadaver exanime, quod deinde illi abstulerunt sepeliendum, &
 mox sepultum deseruit: etenim illo se priuatam i gemiscens, omnes resumpsit
 sentitque cruciatus quos in eius Passione perfererat.

f. 1. Ne

§. 1. Ne Virgini SS. donum deesset Martyrij, quod est eminentissimum quod Deus electis suis concedit, illud ipsi concessit, & comprehendit in doloribus quos vidit filium patientem in SS. Passione sua ac morte.
 §. 2. Dolor quem sensit in corde suo Virgo, dum vidit Christum extremis adeo cruciatibus morientem, reddidit Martyrium eius ceterum Martyrum Martyrio excellentius.
 §. 3. Cum esset adeo sublimis ea cognitio, quam habuit Virgo SS. de Passione & morte Christi, & amor adeo intensus quo illum diligebat, eundem in anima sua dolorem sensit, quem in suo Christus corpore toleravit.
 §. 4. Ex vniuersali omniem creaturarum tristitia in morte Christi, collige quanta fuerit afflictio cordis SS. Matris eius: quam non plorans, acerbius eam quam omnis illa persensit.
 §. 5. Locum non cepit D. Virgo deliquit animi, quando Christum vidit in cruce quatenus sensibus manens excruciatu dolore sentiret tantu seuiorem.
 §. 6. Maximum est argumentum sanctitatis B. Virginis, quod cor inter tribulationes ac penas, quibus cor eius affligebatur perseveraret & in eam stare: toleratione constantissima.
 §. 7. Lactantur in corde Virginis amor quo fertur in Christum ut vivat, & conformitas voluntatis sue cum aeterni Patris voluntate, ut moriatur: & hac cor eius lacta configit iisdem doloribus quos Christus in hunc patiebatur.
 §. 8. Intolerabilem excruciat parentibus dolorem videre filios suos morientes: ut autem B. Virgini hic non subtraheretur dolor, disponit Deus ut Christus in cruce, ipsa spectante, moriatur.

§. 9. Probatur maximu in Virgine fuisse eundem dolorem, quod filium suum vidit morientem; etenim talis intuitus affligit amplius materna pectora, & multo magis hinc Virgini, qua reliquis matres longe superabat.
 §. 10. Quia Christus filius erat solius matris suae SS. illum ea seruentium quam omnes matres suos, diligebat: unde fuit in illa dolor ex eius morte molestior.
 §. 11. Ita vicina adstat Virgo Domina nostra cruci filij sui, ut in ipsa videatur crucifixi, eodem in corde suo persistentis cruciatu, quos Christus in corpore tolerabat, ut non haberet quo se verteret salutarium iumentura.
 §. 12. Christus B. Virgini titulum suo adscribit mater, quando illi de cruce loquitur quatenus Martyrium eius simile foret illi quod ipsi patiebatur ab aeterno Patre suo destitutus.
 §. 13. Quamuis omnem spirantem crudelitatem, quidquid inimici Christi corpori intulerunt, quo secus illum torquerent, singularis acrimen fuit illi Luce: illam que Virginis peccus transiit.
 §. 14. Renouatur B. Virgini doloris sacra Passio instrumenta, quando (cum illi eam deposuerit) Ioseph & Nicodemus hac illi consignant.
 §. 15. Recipit in sinum suum Virgo sanctissima corpus filij sui emortuum. Notemus dolori eius circumstantiam.
 §. 16. Sepeluit Virgo filij sui corpus dolore vulnerata, quod pro illa hominum caritatem aromatis vngit: pretiosis in ipsa summa veneratibus.
 §. 17. Christus Dominus sepulchro tumulatur alieno: eius etiam nos sumus, sed vestrae morti, cuius domus est sepulchrum.

HOMILIA XLVII. DE MARTYRIO ET DOLORIBVS SS. VIRGINIS ET MATRIS MARIE.

Sabbato Sancto.

Stabat iuxta crucem Iesu Mater eius Maria. Ioan. 19.

Hec S. Mater Ecclesia Christi
 Domini celebravit triste Marty-
 rium: cum illum proposuisset nobis
 patientem atque in probrolo cru-
 ce illius poenis non tolerandis agitantem
 & acutissimis expirantem doloribus; hodie
 per manus habemus potissimum Matris eius
 ac Domine nostre Martyrium, quae nobis
 rictu Crucis hanc describitur, eosdem dolores
 castem tolerans poenas dum solum in cruce
 cenit expirantem; etenim extra rationem
 fuisse Matrem & Virginem tam pretioso
 pignori dono, quod tantopere sanctos exor-
 nat, quibus hoc ex Dei gratia conceditur.
 Representat Ecclesia filij Martyrium nostris
 illius oculis obiciendo crucifixum. Porro in
 hac representatione D. Ioann. Virginem
 stante cruci proximam, eodem afflictam do-
 lore: pro loquet illum excedentem; quo nobis
 imbecas, ut si velatus huius arboris vira gau-
 dere fructibus, imo & hoc principali, ut dono
 gaudere fructibus, imo & hoc principali, ut
 dono gaudemus altiori diuino patendi
 Martyrium, tribulationes & calamitates eius
 amore maritatis hoc eiusdem Matris nostrae
 que Domine suffragio consequamur. Ut enim
 Eua iuxta arborem stetit mortis, manum
 extendit, tulit de fructu eius, comedit, dedit
 que suo suo Adam edendum, & ipso comedi-
 dente, nos omnes eius posterum in illo comedi-
 mp, & toxico infecti lanuimus: ita secunda
 Eua Virgo SS. proxima fuit arbori vita
 & Crucem intelligo, atque eius colligit
 fructus: nollis etenim quam illi participare
 ex illis vberibus. Et cum vnus sit ex primariis
 Martyrium, atque, ut dicendum, inter dona
 Dei praclariss quo sanctor suos dignatus, &
 ornamentum non minimum: etiam pia Virgo
 SS. ceteris longe efficacius ex hoc insigni dono
 participavit, ut fructu huius arboris diuinae
 principali: quocirca nobis Euangelista
 illam cruci proponit quam maxime vicinam
 Primò: ut declararet, quod quia sic vicina
 adhaeret, etiam amplius recipere in se dolores
 Christi, ac Martyrium, quod patiens ipsa
 spectante moriebatur: quia, utpote magis
 vicina, manus magis extendit atque de fructu
 eius collegit ceteris omnibus sanctis copio-
 sius. Secundo: ut noderimus quod ex eadem
 causa, tantos huius potuit congregare cu-
 mulos Passionis, fructusque SS. Crucis ut
 sibi cuiusque collegerit sufficientes: illam
 etenim Deus fructuum huius arboris creauit
 economiam, potissimum autem Diuinae gratiae
 qua nobis omnibus vitam tribuit quam
 amiseramus, per primam illam Eua se-
 ductricem. Illam igitur instanter rogemus, ut
 eam mo lo nobis obtineat, qua vel parum
 de eius salitudine, mor lina & Martyrio di-
 camus, & indubie concedet, si tota ad illam
 accedamus humilitate, dicantisque eam
 Angelo eam salutante, *Aue Maria.*

Ooo f. r. No

§. 1. Ne Virgini SS. donum deesset Marty-
 rij, quod est eminentissimum quod Deus
 electis suis concedit, illud ipsi concessit, &
 comprehendit in doloribus quos vidit si-
 lum patientem in SS. Passione sua ac
 morte.

Opinio fuit D. Augusti, Martyrium esse do-
 num maximum ac eminentissimum quod
 Deus amicis suos sanctisque in hac vita
 dignatur. Non solum eo quod in se donum
 concludat perseverantiam usque in finem,
 quod est iuxta definitionem SS. Concilii
 Tridentini donum magnum & probat D.
 Thomas, sed etiam propter alias Theologi-
 cas rationes. Quæ verò nostræ ferunt inten-
 tionem sit illa, Et enim hoc censetur maximum
 Dei beneficium dare merita quibus cælum
 obtinetur. Non est dare aurum, et quo-
 tantum tribuit Cræso Genili, & inimico suo
 non regna concedere quia multa concessit
 Alexandro infidei, & modo tribuit Turcæ,
 & Agarenis: non est impertiri corporis
 salutem, quam peccatoribus impertitur &
 animalibus: sed multa merita ad cælum ob-
 tinendum ubi bona sunt, quæ iure optimo
 dicuntur suntque bona. Præclariora merita
 acquiruntur per opera charitatis, atque
 probat bona Theol. ex illa immediate procedit
 operum nostrorum meritum: sicut enim
 meritum est per opera virtutum: & charitas
 autem est omnium primiceria: Maior horum
 est charitas, ut Apostolo credo: sic inter eius
 opera omittit Martyrium, quia dicit Christus:
 Maiorem hanc dilectionem nemo habet, ut animam
 suam ponat pro amicis suis. Cui hoc igitur
 sic intelligere vixi nulli, illud velut exami-
 nes investigant. Et quando illi qui securi
 cupiebant ad cælum peruenire, tribulationes
 non offendebant quas Dei gratia tolerarent,
 mirum in modum contristabantur. Dico
 Ambrosio dicit non elucebat tristior, quam
 dum illi cuncta pro vobis evenirent, nec
 aliquid adesset quod parceretur. Numquam se
 Dominus Paulus affligebat acerbis, quam dum
 nihil haberet quo torqueretur. Contremisce-
 bat David dum se tenus illi sol fuisseque
 crederetur: Ab altitudine diei tremulo. Sed videtis
 eos lætissimos dum pro Dei nomine tribula-

tionibus exercebantur, quando hoc contra
 illos testimonium proferebatur fallaciter,
 illinc honori eorum derogabatur, illic ne-
 opes auferbantur: imo multo incensius
 tolerabant, quando ad vitam cogebantur esse
 Romæ: sic etenim de Apollonio lego: Illius
 Apostoli gaudent: à confectu Concilii quoniam
 digni haberi sunt pro nomine Iesu testantur
 passi: Ne præterea verbum illud: Dignos haberi
 sunt: talia etenim dona non passim collata
 tribuuntur: quia non omnes illis digni iudicantur.

Hinc argumentum sumptum D. Cyrillus
 consolandi sui temporis fideles, quod labor
 contagio infecti dolerent se ex illa morte
 oppetere, nec lauream obtinere se posse
 Martyrij: & spes quam de hoc habebant
 illis delata videbatur, quod gratissimum illi
 interebat animi iustitiam: vide D. Cyrillus
 ex professo conatur illos demulcere, atque
 ut primo hoc sibi pro solamine perfiditate
 acceptæ Deum pia eorum dolere acie
 quod ad dignitatem spectat Martyrij
 qui sincere Martyr esse delectat, se posse
 vi Martyr in altumare: Sed Martyrium de-
 dari: tam Martyr apud Deum esse
 Idem hoc alio loco repetit: i quæ reget, qui
 palle quis esse possit Martyr hoc præmissa voluntate
 pro Martyrio reputabitur. Deus enim non gloriatur
 quinquam ex eorum reum, sed ex affectu
 Deinde pendit Martyrium esse donum
 ita insigne ut nullus possit credere se hoc
 posse propriis obtinere virtutibus sed ex propitiis
 dumtaxat Dei beneficio, & non ex merito
 merito. Hinc etiam quandam explicat qua-
 sitionem, quam alias proposuit Virum feracem
 persecutionis acerbitate, licet fidelibus ho-
 gere, ne ad tormentum rapiantur. Et responde-
 nedum esse hecium sed etiam esse dicitur
 fugiendo præceptum: Cum vos persequerentur
 fuerint in una civitate fugite in aliam, & illi
 declarat illos hanc: Recedite, Recedite, exi-
 inde pollutum nolite tangere, exiit de medio
 separavit qui ferit. Et, Quinimo si quis lapsum
 hoc D. Ioann. indicavit: Exiit de illa populus
 mens non participet sit delictorum eius, & de peccatis
 eius non accipiat. Quid ergo nunquam non
 expedit ut ipsos adeam tyrannos, ut ne Mar-
 tyrio afficiant, ut plurimos alios sanctos
 Audi quid sibi D. Cyrillus respondet
 Ideo Dominus in persecutione lætetur & seget

Lib de doctrina Christiana c. 6. 7. in illa ad Rom. 4. 3 Sed gloriamur in tribulatione. I. Martyrium cur dicatur donum maximu. 2 Cor. 13. 11. Ioan. 15. 11. Si foris ad ne desit lectu at Mar. tyrium.

non dicitur, *sique ut fieri & docui & feci.*
 Non cum terra de Dei dignatione descendat
 ut possit accipi nisi fuerit hora sumendi, quisquis
 in Christi manna intempe est, non fidem deusget,
 sed tempus respiciat. *Qui autem cum non fecerit
 deum suum, negaverit remanet.* Quid ego novi
 cum Deus hoc me Martyrii velis dono
 honorare propter hanc igitur formidinem
 recesse est, non se ingerere, non patiendi peri-
 culo exponere, nisi Deo testimonio. Et
 opinor illud est quod D. Ioan. dixit: *Non
 nisi huius accipere quidquam, nisi fuerit es
 factus de caelo.* Donum etenim iustigie est
 Martyrium, & liberè à Deo conceditur: nec
 praesumendum est homini propriè silenti-
 bus se committere tormentorum laetitia
 cruciandum.

Hoc fecit Paulus Ph. lipenses con-
 solatus: *Vobis datum est, non solum ut in
 eum credidistis, sed et etiam pro illo patiimini.* Ut
 quod se torquent aduersitates? Imo te in ipsi
 oportet exultare: ecce magnum etenim dei
 donum & beneficium est illas tibi impertiri.

Hicemus in illo quod fidem Christi, & pro
 christo tollere simul coniungat. Hoc inter-
 alia supponit ut verum, S. Theologia fidem
 non cadere sub merito nostro, sed donum esse
 dei, quod ubi nec ex merito suo concedit
 in contemplatione: *Fides donum Dei est, non ex operibus.*
 Igitur ut tale reparet esse pro Christo pati: est
 etenim iustigie dei donum, quod non cadit
 sub merito: *Vobis datum est: Ecce illud,
 non fuerit datum ei de caelo.* D. Ioa. cum illo
 non datum est, Apostolus: *Pro Christo, id est
 propter gloriam Christi.* si caderet suo merito,
 meritis illud fuisset S. P. N. Dominicus:
 etenim studebat feruus Christi Martyrium
 sed sic certans ad aquae fontium. Illud
 abouisset ceteris ille Seraphin S. P. Fran-
 cisca, qui ita anhelus illud exoptabat: &
 quis dubitat quin donum illud conferent fuisset
 S. Antonius Paduanus qui tot maria
 tentatque petere illius adeo cupidus
 utque amolus ut terram oscularetur
 quam Notarius quidam calcabat, quem
 Martyrem diuina reuelatione fore praenol-
 cebat. Et ille magnus Orientis Apostolus
 S. Franciscus Xaverius, quando quidem
 ab anno 1540. usque ad annum 1552. quo
 mortuus est, profectus sit ad duodecim
 millia leucarum illud inuenturus, Quid

non egit S. Ludouicus Bertrandus in Iudis
 ut illud assequeretur Et quamuis in illis
 deus ei concesserit ut propinatum sibi
 venenum hauriret ad fidei quam praedicabat
 confirmationem, siquidem esset sufficiens ut
 illi vitam auferret, non tamen Martyr occu-
 buit, nec damnum intulit venenum, de alio
 quoque sanctis memoriam liceret renouare
 gloriosam: Merces quæ vaccis rependitur
 quod arcam detulerint, nec à rectis desere-
 runt itinere, ea est ut deo sacrificium immo-
 lentur: hoc enim maximum erat quo talis
 ipis poterat labore compensari. Tulerunt
 Apostoli & illi qui ut in fide praecipui atque
 in charitate feruentes eorum sunt lecti
 vestigia Arcam sanctam Evangelij & diuinae
 legis a rectis tramite toto vite lapatio, nec
 ad latum quidem vnguem declinantes, Atque
 in testam quod eos hoc deus magno com-
 pensaret dono, concessit illis ut diuine suae
 Maiestati in sacrificium per Martyrium immo-
 larentur, O donum excellentissimum o si
 quis te consequatur!

Cum igitur donum hoc adeo conspicuum
 sit, & haec gratia adeo praecellens, quomodo
 erat Virgini defutura? An forte ipsa non est
 quæ ait: *In me omnis gratia vite & veritatis?*
 Etenim omnes gratiae à deo sanctis suis
 concessae sunt in illa caelesti quadam eminen-
 tia & abundantia. Numquid non illa, cuius
 gratia dicitur: *Mulix filia congregauerunt
 diuitias in supergressa et vniuersas?* Quia
 omnes gratiae quas Deus animabus Sancto-
 rum miserat, atque omnia dona quibus ipsi
 praecellerant, in ipsa Virgine longè splendi-
 dius emicabant. An non illa quam salutavit
 Angelus *Aue gratia plena?* An non illi melius
 conuenit quam Iacob illud honorificum
 Salomonis eloquium: *Benedictionem omnium
 gentium dedit illi?* Omnes etenim illi Deus
 concessit benedictiones & dona quæ homi-
 nibus liberalis indulserat, Si Martyrimus igitur
 dicamus excellens, quis praesumat asserere
 illud in Virgine requiri sanctissima? Virgo
 Martyr non fuit communi Martyrio, quo vita
 perditur per carnificum manus, & tyrannorum
 potestatem, quale fuit aliorum SS. Nam illi
 deus aliud misit Martyrium gradus longè
 praeclearioris ac omnino singularis, sicut & illa
 fuit in omni genere priuilegiorum donorum
 quæ singularis. Concepta fuit, sed sine peccato

Eccli. 14.
 10.
 V.
 Virgini
 tantum
 debita-
 tur do-
 num,
 Eccli. 44.
 25.

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

originali: nata est sed mundum exhilaravit:
 Nativitas Dei genitrix Virgo gaudium annu-
 tiavit universo mundo: vitam egit sed singula-
 rem, abique omni culpa, vestigio liberam:
 Mater fuit, sed singularis quia fuit & Virgo:
 virgo fuit sed singularis quia fuit & mater:
 unde cantamus illi: Virgo singularis inter om-
 nes: mortem passa singulariter, omnis se debet
 doloris experire: Una est columba mea, sic
 illam extollit caelestis ipontus. Una in omni-
 bus: quamvis enim nonnulla habeat in quibus
 cum aliis convenit sanctis, verumtamen illa
 modoquodam possidet singulari, & tale fuit
 eius Martyrium: Virgo Martyr fuit sed sin-
 gularis si premeque Martyrio: fuit enim idem
 eius Martyrium in quod Christus: cum enim illud
 credamus fuisse quo nullum unquam fuit aut
 erit in mundo molitius & horribilius &
 Christi caput est ac Princeps Martyrum: tale
 fuisse credimus & Virginis, etique ipsa Mar-
 tyrum omnium antesignana.

*S. 2. Dolor quem sensit in corde suo Virgo,
 dum vidit Christum extremum adeo
 cruciatibus morientem; reddidit Mar-
 tyrium eius ceterorum Martyrum Mar-
 tyrio excellentius.*

Martyrium quod passa est Maria Virgo,
 quando filium suum in cruce suo vidit
 in Martyrio laborantem, tam grave fuit ut in
 illo ipsa plura senserit quam omnes reliqui
 Martyres in suis sensisse poterunt. Idcirco
 dicitur, Hier. quod plus sit quam Martyr:
 Magna est velis mare contritio tua, quod de SS.
 Virg. ne omnes intelligamus dictum à Hiere-
 mia q. d. Eo modo quo mare fluvios antecedit,
 ita Virg. in Martyrio aliorum S. antecedit
 Martyrium Velis mare quod nullum habet
 fundum: nulla quippe bolis illud metiri
 potest: sic nec ullus potest intellectus pertri-
 mas mare Martyrii dolorum, cruciatuum ac
 peccatorum quas passa est Virgo virginum
 præclarissima. Velis mare: quia in pelago
 omnes colliguntur fluvij atque in eo sunt
 omnes, quia de mari procedunt omnes fon-
 tum aquæ & fluviorum gurgites: & in SS.
 Matre Virgine conveniunt dolores & crucia-
 tus, quos omnes passi sunt Martyres: præcepit
 neus ut est sanguine sacrificiali sibi oblati: ita
 totus conspergeretur populus, ut ad fanguis
 eorum gutta nonnulla sanguinis precemur
 ut per illum celebraretur ac immaretur
 omnium atque singulorum cum deo fidei
 pacificatio: ille vero (Moses) sanctum sangu-
 nem respexit in populum: Quando vero accitit
 ad altare, sic legitur: Sed reliquum sanguinis
 fudit super altare. Alis sufficiebat via sua,
 sed altari totus lagenæ sanguis interdebe-
 tur. Nullus sine sanguine ad Deum accedit
 ut enim ad gaudia perveniatur gloria eius,
 necesse est ut sanguis passionis mortificæ
 Christi cadat super singulos eorum qui pium
 illa sunt fructuri: cuncti etenim pars mortificæ
 eius tribulationum, perfectionum mortificæ
 Salutaris: Per multas tribulationes oportet
 introire in regnum Dei. Peto super Virginem
 totus effundatur sanguis que altare est in quo
 primum oblatum est Christo sacrificium:
 Ingressi mundum dixit: hostia & sacrificium
 voluisti. Tunc dixit, ecce venio. Imo in partibus
 eius vero, quando celebratum est Verbum
 Incarnati mysterium, atque eo instanti quo
 factum est septimam obulit æterno Patris, et
 sanguinem suum effunderet vitæque daret
 pro redemptione litroque mortalium, faret
 igitur altari, quod est Maria SS. vbi primum
 oblatum est sacrificium, non guntum decalati
 sanguis passionis præ Domino, ut in ceteris
 sanctis sed tota debeat de calice vehementer
 pleno que gurgit: quoties in S. Virgine
 omnes tructum dolores, omnes peccata, tota
 menta omnia & angustie, quas Christus in
 cruce moriens plurimas patiebatur, æque
 idcirco gravius fuit eius Martyrium, quam
 reliquorum Martyrum: quamvis morientem non
 toleraverit gladio exedente corpus, quod
 habetur ita terribile: si tamen tam æquiva-
 lus doloris & tribulationum quas toleravit
 ex conspecta dolorum peccatorum, non
 tique si is sui sine dubio fuit atque mo-
 to in Virgine quam in omnibus aliis
 Martyribus.

Nemo dubitat, quin multi perpelli sint
 tribulationes quas Virgo immaculata non
 sensit, licet etiam dicit D. Chrysolost. ad illa
 verba Apostoli: Abundantius passiones Christi
 nobis. Quod sancti plura passi sunt quam
 Christus Et subiungit: Non est cur aliquid
 hanc sententiam arguat ut remerari non
 præsumptuam, cum alio loco dicit Apo-

83

Thren. 2.

15.

1.

All. 77.

12.

Voluit Adimplet ea que desunt Passioni Christi
 Et confirmat: quia nonnulla perpessi sunt
 sancti, que Christus non est perpessus: non
 enim cruciatus percutit igitur Laurentii
 non lapides D. Stephanus, non rotas nouacula
 percussas D. Catharine pre paratas: non alia
 nulla diuersaque tormentorum genera: per
 que nonnulli constanter Martyres trahen-
 tibus, non autem aluatur nos. Sic etiam
 D. Virgo multa non est passa: quia eius non
 expeditat uirginitas & honestas: Quocirca
 Regella non sensit. lapidibus non fuit obuia,
 nec alia percutit cum pluribus aliis martyri-
 bus horrentia tormenta. Ceterum in doloribus
 & angustis quas experia dicitur, potissimum
 in monte & Passione Christi grauius ipsa sola
 cruciata fuit quam omnes reliqui Martyres
 in omnibus diuisis cruciatibus.

Primo: quia tanto sunt actiores, & plures
 dolores ac tribulationes, quas Deus immittit,
 quanto quis sanctitate uite dignus emicat:
 quam rationem enucleat D. Ambrosius, referens
 sub infomnis apparuisse d. Paulum dicentem:
*Ipse peccator qui mouit meos obtemperantes, respuen-
 tet praedia eius. diuitibus, secuti sunt. Domus ipsi
 regna in rebus huius. Quod per deum amicus Dei
 fructus perhibentes ad hoc persequere meruerunt,
 ut Christi martyres fierent.* Donatum est illis ut
 Martyres fierent ob eminentem sanctitatis
 gradum, eo quod seipos Dei seruitio toto
 decennio consecrauerunt. Argumentum hoc est
 quo probatur quod quo quis uite meritis et
 altior, eo detur ipsi plures tolerare pro
 Christo dolores ac tormenta. Passio eius
 amariorum. Cum igitur inuenerat Virgo
 sanctos omnes uite sanctimoniam longe pre-
 currens, ceterum est quod ipsa pro ceteris omni-
 bus tormentis examinata fuerit acerbioribus.
 Secundo: quia tanto grauius solet esse dolor
 quo ex te aliqua affligitur quanto feruentior
 est amor eius quod perditur, & acerbior pe-
 nitentia qua inde afflictum. Unde fit ut homi-
 nes non tantum faciant opum uicturam, quantum
 honores vel uite. Atque inter ea qua spectant
 facultates, id cuius minoris est iactura,
 & minus etiam affligit. Et esse quid potest quod
 tam minus faciant, ut eius perditio nullam
 penam, nullam inquam adferat mole suam.
 Quod si forte ex aliqua ratione illud quod
 perit, excusetur, sicut quando quis spiritum
 adhaerent & habent ut inueniam) fuit utia

cadit illis alienis, gaudium inde con-
 ceperunt, non autem ex iactura contrahantur.

Sancti partebant in eo quod maximo
 habebant odio, nempe in propria carne, se-
 cundum quod amor Dei, qui tantum in eis
 super omnia feruentior imperabat, illos
 permovebat, ut illam conferent, & exciperent
 ut mortalem & execrandam inimicam. Unde
 ex amore Dei perpetuam & mortalem cum ea
 gerebant inimicitiam, quam continua peni-
 tentia & perpeti subiectione exercebant.
 Hinc erat quod nullis poterant illos tyranni
 cruciatibus examinare, quin iniustitias illos
 optasset & procurassent. An eos ergastulis
 vis concludere captiuos? An illis comprimere
 & constringere copis Martyres? Quomodo in
 hoc carcere hanc semper (inquit Martyr)
 decium inimicam? An durissimis torpore
 flagris? O qualibus (respondet ille) corpus
 hoc cecidi & cado quotidie. Numquid fime
 studes enticare? Illa ego conatus sum carnem
 subicere spiritui refractariam. Tormenta
 profers minari que? Nihil mihi illis
 optatus: si namque mihi liceret, ipsam in ha-
 brachio laborat putrido ex quo uix pestu-
 lum incurrit usque rescindatur, esulare se si
 chirurgus illud stringat, rescindat, fecerit
 separet, cui & mercedem soluit ut ipse hoc
 agat, quod hic non patitur prohibitus
 naturali, licet eius actio ad uitae lux condicat
 consecrationem: ita iudicat Martyr, quod a
 tyrannis manum accipiat auxiliarem, in
 eo quod aduersus inimicam suam carnem
 intendit, illam sagellando, duris excipien-
 do, torquendo, utramque asserendo: etenim
 hae omnia eo tendunt ut uitam allequatur
 sempiternam, atque in illum finem carnem
 exhorrebat ut inimicam, praempedebat,
 vel gaudium illud differerebat.

Porro Mater illa inuolata patiebatur
 non in eo quod plurimum exhorrebat, sed
 quod oculis suis diligebat ac delectus, nempe
 in persona filii sui, unde dolor eius nullam
 admittit exortationem nullum solatium.
 Quamobrem aduenit, quod illi qui presen-
 tes non fuerunt in compassione Da-
 mini in Passione sua, transierunt in exilium
 per martyrium in ore gladii ut Apostolus
 sed illis qui praesentes adhaerent reputatus

IV.
 Maria
 Virgo in
 eo patie-
 batur
 quod
 maxime
 diligebat
 alii in eo
 quod
 maxime
 oderant.

IV.
 Maria
 Virgo in
 eo patie-
 batur
 quod
 maxime
 diligebat
 alii in eo
 quod
 maxime
 oderant.

Cx. Forst.
 de Virgi-
 nit. Marie
 in Ioseph
 Jo. de
 Jo. de
 Qu. cru-
 ci. a. l. i. t. e.

runt, non
alia tor-
menta
passi sunt.
est ad Martyrium dolor quem ea tempestate
pertulerunt, nec alio tormenti genere hinc
dicefferunt; quales D. Ioan. D. Mattha
D. Magdalena Et sicut alij Martyres
præferunt Martyrij sui insignia ad trophæum,
vt D. Laurentius cruciculam, D. Stephanus
lapides, rotas præcutes D. Catharina, aliique
multi, Virgo Domina nostra insignia præbet
Martyrij sui filium suum, gladius cor habens
transitum, ob dolorem quem in eo sensit
vehementissimum ex tribulationibus quas
pati vidit illum in morte sua scissimas. Et
cum mater esset filij adeo dilecti facile colligitur
doloris eius Martyrium terribilius
multo fuisse, quàm passus sit omnes Martyrum
constantissimi exercitus.

3. Cum esset adeo sublimis ea cognitio,
quam habuit Virgo SS. de Passione &
morte Christi, & amor adeo intensus quo
illum diligebat, eundem in anima sua
dolorem sensit, quem in suo Christus cor-
pore tolerauit.

7
1 p. 59.

Argumentum hoc quod modo profequi-
mur, confirmat D. Angu. agens de com-
mendatione quâ Christus matrem suam D.
Ioan. commendauit, & p. Ioannem n. attri-
buit suæ tradidit in filium, antequam in cruce spâ-
ritum emitteret: Ecce filius tuus: Ecce mater
tua. Dicit igitur prælati Auctor quod nec
mater substituta nec filius subrogatus verbum
vllum Christo responderint: quia in stroque
dolor exiit adeo intensus, quem eo momento
perpetui sunt, vt omnem illis vocem inter-
cluderet. O dolorem immensum! Venerabilis
Beda aperte nuncupat d. Ioan. Martyrem,
ob amorem quo diligebat Christum, feruen-
tissimum. Vt enim illum amabat intensius,
eum cernens expirantem, pariter cum illo
morsus expirauit. Ex amore dolor oritur,
amor autem ex cognitione. Si tantus hic fuerit
in D. Ioa. erga Christum, quantum nobis
exponit illa sublimitas quâ cuncta eius con-
scripsit mysteria, quantum esse potuit ille dolor
quem in morte Christi patiebatur? Talis fuit,
vt credo V. Bedæ, vt ex eo vocari poterit &

Lib. 1. in
Marc. c.
19.

haberi Martyr. Quis vaquam vt Virgo per
fundissimam obtinuit mysterium Christi
cognitionem? Quis intellexit vnam ad
distinctè diuina filij attributa, perfectiores &
dimittere, vt mater eius purissima? Nemo
dubitat quin omnem creaturam longè super-
auerit cognitionem. Et hoc Iuxta hic veris-
simum: *Mater veri confersit omnia veris-
simis: hæc, conferens corde suo.*

Non est cur heic inhaeremus: etiam
constat eam Magistrum fuisse Apoll. v. affo-
rit D. Bern. nullo negotio et hæc adeo con-
spicua colligitur cognitio, quod dolor eius
quem videns filium morientem experit ad
suo fuerit superior quem omnes petulentes
Martyres; etenim amorem dolens confendo,
do, sine dubio in illo omnes antecellit: cum
ipsa sola feruentius Christum dilexerit, quam
omnes simul: quia de persona eius diuina
clarior & perfectior habuit quam alij
cognitionem. Quando Regina Saba palatum
accessit Regis Salomonis, viditque in domo
eius supellectilem, magnitudinem, & nobilita-
tatem aulicorum ac famulorum, & etiam
quo cuncta dirigebantur, gaudium & hilarita-
tatem quâ cuncti perfundebantur, hostias &
sacrificia quorundam oblata. Nec non mentis
tem attendit & diuitias Regis illius mater,
tota stupore hæsit attonita. Quanto ma-
xime excellens dicitur Virgine illam con-
siderasse circumstantias Passionis mortis
Saluatoris, cunctaque illa quæ grauem potius
illi conferre molestant: Et heu! Regem
Sabe summum attulit gaudium tanta
statu & opulentia quam in Salomone perpe-
debat, consideratio: in Virgine Matre po-
portionaliter longè grauiorem causare debe-
bat penam & afflictionem consideratio
Iuxtaque cognitio quam habebat de omnibus
circumstantiis dolorum, cruciatuum et
peruatum Passionis mortis, Redemptio-
Malitiam attendit carnificum: inuicem
quâ traditus fuerat Pilato, non ferocem
animo reuoluebat flagrorum crudelitatem
tormenta, calumnias opprobria, quibus
exercebatur, tantum denique sanguinis effuso
nem, Quid non cogitat cum in cruce pec-
dolum intuis? Si illum sic consideratio
quilibet harum circumstantiarum per se
qualitatem: quis explicet dolorem quem
debe-

B. Virgo

debet ac tristitia magnitudinem:

Amor hac virtute pollet, vt amantem
 transformet in amatum: unde amoris Vir-
 gine magnitudo causa erat cur omnia tor-
 menta, quibus torrores Christi corpus atte-
 rebat, ipsa in anima pateretur. Si videre
 Christum in cruce morientem spectaculum
 fieri adeo trite cunctis creaturis, vt sicut
 exprimit D. Bern. illud etiam insensibilia
 demonstrent: *Passio Domini terribis moeret.*
 Petrus scindit, mormone sta aperis, lapides dif-
 frangit, sol tale quid sustinere non potest
 auctori suo interrogari: quocirca lumen
 solem abscondit illa tam inuitata Eclipsi-
 celum nubibus obducitur tenebrosus, iustum
 que indiget non in pectore Virginis tantu-
 pona doloris efficeret: si petra dirumpantur,
 quod de corde illius dicemus quia *Strabus*
maxi traxit. O quale spectaculum, quod
 illam videt in cruce clavis confixum &
 mortalibus oppellum agonis, cui nec aqua
 potum licet erogare: heu quantus dolor,
 quanta tristitia! Duo tibi specula propone
 solenne in opposita & quod in vno agitur,
 in videtur in alio quoque reperitur. Manus
 aliunde vni eorum, & continuo sunt ita
 distacte in altero, ac si essent in illo. Quando
 in sicum instrumentum apponitur circa al-
 terum, vt bene conueniant sique harmonia
 ordinata, necesse est vt ambo pari resonent
 sono: vnum alteri discoueniat Christus
 crucifixus Mater SS. dus sunt specula crystalina,
 sine sulcigne, sine macula: *Speculum sine macula*
 in Christus patitur in corpore. moritur in illo
 cruciatibus adeo truculentis. Manus ea fini-
 scum in illo summa appa-ent seculantes
 inuicem. Confellum omni's illi dolores
 conuenit in animis diu. Chistimae Matris, velut
 in pectore illi opposito. Cythara diuina Chri-
 stus in S. erosa brachis extensa est & con-
 solida, attrachs sine fides diachorum illius ac-
 tetum, vt musicam efficiat ordinatam re-
 sonantem: unde hanc ordi harmoniam
 in pectore illi. Platerum virginalis Maria
 calidissima ad pedes adhas crucis: *Sicut id est*
in pectore eandem refoeat musicam. ubi
 patitur promittens incedit, ibique idem
 illi offerit sacrificium, in remissionem &
 gratia thronum omnium peccatorum. Et in
 teroque veniatur illud vult Habacuc: *Sol*
in luna steterat in habitaculo suo. in luce scilicet

carum inarum, ibi in splendore fulgurantis
 hostia tua. Quando emittebantur sagitte, sol
 & luna lucem habebant, qua illas viderent
 Sagittas illas Passionis Christi videbant, sol
 & luna Christus eiusque Mater ad mundi
 beneficium: unde *Strabus in habitaculo suo.*
 Habitaculum sacerdotis est altare sursum
 clatis manibus, luna est vt recipiat clarita-
 tem, & illi respondens luceat sicut sol: *Sol*
in luna. Sol dignus Christus extensus in cruce,
 manibus, veniam deprecatur a Patre suo pro
 is a quibus crucifigebatur, & totius mundi
 culparum remissionem. Virgo luna celestis
 eundem a Christo recipiens affectum charita-
 tatis, pro peccatoribus apud Deum supplicet
 intercedit. Ex hoc Christus radios emittit
 lucis charitatis: atque ex hoc eodem lucent
 radij in Virgine charitatis. Quando contra
 Dei populum arma ferebant mali, sol & luna
 radios euebrant vindicte, quibus illos per-
 diderunt: *Deus ueliferetur se gens de inimica*
sua. Sed hic non nisi misericordiae. *Strabus:*
 Eclipsis solis & lune non potest eodem
 tempore contingere, quia debet fieri in oppo-
 sitione, Eclipsis solis fit quando luna est
 intermedia. Nunc autem sol vertitur in
 tenebras & luna in sanguinem. Totus sol
 eclipsis patitur, totaque luna: quia dum
 Christus Passio eiusque vita expirat tantis
 doloribus tantisque tormentis incipit illa
 SS. Matris: quia correspondet Virgo tristitia
 & morte anime sue per dolores quos
 in illa patitur, illis quos sentit filius in
 suo corpore.
 Anima ex mentali amore quo fertur in
 corpus, recipit dolorem, quando pars eius
 aliqua cruciatur: hoc modo potest aliquis ita
 alteri affici, vt idem dolor quem patitur
 amatus in corpore suo eam amans in anima
 sua ita intense recipiat, ac si illum ipse pate-
 retur. Corpus B. Virginis cruciatum non
 dicimus tormento Redemptoris: quia nec
 fuit capta sagittis, nec coronata spinis, nec
 clavis confixa, nec in cruce suspensa vt filius
 suus. Verum tamen anima illius ac cor multo
 tolit acerbius hoc tormentum quam sic cepit
 ipsum dolor ille penetraret. Verum loquimur
 quod sancti ex amore Dei & spe gaudi-
 eterne vite propter dilationem quam illis
 vite carnis obiciebat, & quia ex delictis eius
 ac lenitatis poterat hac illis impediri,
 illam

VI. Sancti corpus fuit

illam odio habebant. Verum si amorem spectemus naturalem quo illud diligunt, quia anima unita est corpori. sentit illa perfectius quas corpus patitur, angustias. Unde si amorem attendamus illum naturalem, quo anima D. Laurentii corpori suo afflictebatur, extra controversiam est quod vnum sentierit dolorem ac mortem quam vnum corpus erat. etiam si perierit corpus, quia illud amabat. idem dicitur de anima Virginis corpus Christi quam anima D. Laurentii propter suum corpus. quia si ex natura amoris, vnum anima patitur mortem ob id quod corpus patitur, quantum futurus erat. Hic dicitur anima B. Virginis, cum incedit ad eam gratulante esset dolor, quo corpus illi sui sanctissimum videbatur cruciari?

9

Hinc procedit, quod corpus primum Matris non corruptum sit, quia tam myrrha erat immundum, in Passione mortisque sanguinis, quia ipsa illos ipsos cruciatus & tormenta toleraverat, que Redemptor nosset. Unde conditio defuncta referuntur, cui dabantur, sed

VII. C.

myrrha. Unde conditio defuncta referuntur, cui dabantur, sed. Matris liquum. Merito miramur quod Christus Dominus omnia Passionis sue tormenta pertulerit, cum tamen ei calix myrrha confectus bibendus propinaretur: *Comm. 20. offer. nihil libera.*

17

Quare? quia calix hic omnia tormenta dolorisque Passionis sue figurabat: ita declaravit ipse, quando in horto Patrem orans ab illo poposcit, secundum partitionem partis inferioris: si possibile foret transire ab eo dolor Passionis sue amarissimus, & illum experiretur, non aliud illi nomen indicit

16

quam calicis: *Ecce si possibile est, transiit a me calix iste.* Gullacigine Christi calicem, quem tamen bibere recusat, intelligeremus, quod amaritudo Passionis illius non ab eo solo gullaretur: quia cum sibi proximam haberet Matrem iam patiens, eodem ipse dolore torquebatur quo ipse ex cunctis illius cruciatibus. Propinavit ipsi, amarum pro gustavit poculum non tamen ebibit: sequebat enim Matrem suam angustis torquenti quibus ipse, eundem quodque vnum & idem esset suum Matricum Martyrium. Ea de causa inquit D. Bern. & D. Hier. q. od non solum collarum ut illi premium Martyrii essentiale, sed etiam

a. Sermon. Mulier unilla sole

eiusdem aureola: quia eodem quo Christus Martyrio Martyr cruciatur. In lib. Numeri statuit Deus in sanctis vacca rufa cocculus trochus simi ceruus tur cum cedro & hyssopo: inter hic unguentum, quod per manibus habemus hic sacrificium interpretatur est D. Paul. quod est unguentum Christi. in eodem sunt hic libere ut sacrificio cocculus hic trochus quem intelligo latroem, qui cum Christo pariter occubuit; hic trochus hic cocculus amoris ardentissimi; qui Martyrium patitur non solum in corpore, cum mortuus est confessione divinitus Christi: *Dominus, memio mihi, dum venis in repugnans hic trochus in animatum Christi ceteris tormentis compassione motus foris hic trochus. Nos quidem iuste: non dixit fallu equum. hic autem nihil mali gessit hic trochus hic trochus quidam, quo iustum tolerabat, quod Christus.*

...cipie expositus, ut et illis potuerit ipsa ter-
 minari De teraphico Patre S. Francisco in
 eius officio canuit, quod Mariæ sit; q. n.
 quantum erat ex parte ipsius Christum con-
 cedat coram hominibus cum periculo vite,
 & quasi iam ex oculis mortem toleraturus,
 tam ob causam honorari potest ut Martyr.
 Sicut etiam Ignor & dolor Virginis De par-
 tibus ita pugnantibus & terribilibus, ut vel
 animam eius laudissimam potuerit oppri-
 mere sine merito potest ex illis titulum & fer-
 re Martyr. Ex altera parte preterea sunt et di-
 versæ ad ipsa morte proventes: quam hri-
 sus parabant, & que dedit supremæ eius
 misericordiam inter Martyres excellen-
 tissimam; certum hinc est argumentum, quod
 Martyrium Virginis sit verum Martyrium, &
 sit namque typus omnium Martyrium Mar-
 tyrum.

§ 4. Ex universali omnium creaturarum
 infirmitate in morte Christi, collige quanta
 fuerit afflictio coram SS. Matris eius:
 qua non plorans, acerbus eam quam
 amavit illa, se sentit.

¶ T Evangelistæ hoc Virginis Martyrium
 declarant nobisque declarant de or-
 dine gratiam, imitari sunt experisimum
 illum, & selectissimum pictorem Thymantem,
 mortem dum deponit nobilissimæ Principis
 conjugatæ, & acerbissimo luctus quo mors
 illa quilibet saluti sui regni que conterna-
 ra, hinc conatus est periculis dolorem
 rapinere parentum illius hac etate in telli-
 monium: et autem hunc ad vultum delinere r-
 nas et subiacere lux stragematæ. primo:
 et eo exprimit vultu admodum tristis, lachry-
 ma verum et oculis profluentibus que
 supponunt eorum plandum exprimebant
 etiam et subiaculis clarioribus admodum meo:
 et in hunc. Amicos deperire qui reliquos fleri
 lachrymæ superabant tristissimo. Quando ad
 hunc occidit summum ascendit tristitia &
 afflictionis gradum: & quo propius ad con-
 larguitos appropinquabat, eo exercebat in eis
 luctus acutus. Quando iam patris matris que
 mortem esset deperit, nullam esse se, us
 inquam, nullum penitentium, quo tamen possit
 opponit iustus, tanta desolatio, tanta que
 Hæren. Bapt. de Lament. Tom. IV.

lacrymarum, velum faciebus eorum superexten-
 dit, quo toti contegebantur: q. d. Ars nequit
 deluere quid in se tantus sit dolor, quales
 gemitus: quanta suspensa, quales angustie,
 quanteque cruciatus, quos in parentibus pro-
 duci inopia & immatura mors filia ita
 dilecta à parentibus cuiusque iphigenia:
 per hoc argumentum statuit ut quantum
 fuisset ille luctus ex eo colligerent, quod in
 famulis æque in illi qui tam propinqui non
 erant parentes operabatur. Si namque illi
 tantam testabantur tristitiam, quantum hæc
 prototypa præterebant: quantum confidera-
 bimus in ipsa parentibus illi adeo propin-
 quis, illis inquam, qui eam genuerant, edu-
 cauerant totaque studio nutreant, & talibus
 amotis indicis, quæ toto vultu decursu filie
 demonstrant, quam tantopere diligebant.
 Quid mater ageret genitrix que ceteris illam
 acerbius diligebat & vultum suorum lacte
 nutrebat, transactis tot pernis tantique in
 educatione molentibus, quales ex gaudio victo
 partuque talis filia pertulerat? filie hic ars,
 nec valent eximii licet pictores imagini
 debitos appropiare colores qui tantam ex-
 primant animi tristitiam & quæ iuxta naturam
 ægentiam hæc nequeunt delineare, velum
 faciei oppansus quo contegitur & patrem
 tantum eius al quam proponunt lacrymarum,
 genitrix luctibus feruorum, quos non ita
 propinquos tangit fluctus.

¶ Ita me i tandem in tristi hoc mortis Christi
 spectaculo ad ardorem Cineris; describunt
 Evangelistæ dolorem ac plandum famulo-
 rum, lapsum inter se collicorum, & præ
 dolore ad mortem Domini sui dirumpentium
 terra delinquitur timore, contremiscens &
 monibus conuersa certificis: quasi declarans
 sibi impolabile tantum afflictionis pondus
 se possit inuenire, sepulchra que spectantur
 mortui qui de turpibus erigunt dolelli i
 illis ac Cuniculari foem luntinque inters-
 portor qui obnubila tristem padonur
 Eclipsis, stelle que pullo reguntur amict
 totaque cælum quo stristes ce ebrat mo-
 rientis exequias; Tempus velum quod à
 summo v que deorsum laceratur, sic vt patiant
 adusa & sancta Sanctorum; Moheres Hiera-
 salen que cum nulla illis esset cum Christo
 aut amicitia aut cognatio, la eyma tan en
 obituunt Christum in mira figura deagratu
 P p p

II.
 Applica-
 tur luctui
 S. Virgi-
 nis.

adeo condolenda; Notos eius expriment & amicos tanto moreore absorptos vt illis omnis interclusa consolacionis porta videatur; Petrum amare plorantem, (An. Jas. fientes nihil eris: *lamentabantur Dominum*). Et tandem in omnibus creaturis generalem quandam magnamque tristitiam. Porro tantus est pie matris dolor, tanta desolatio, vt nullum eam potuit efformare penicillum: quare illis hoc dixisse iustit: *stabat iuxta crucem Mar. r. Iesu Maria*. Penam aut. in eius lactumque non exprimit: & quasi lactem oppandunt, q. d. ex dolore & moreore creatorum omnium Matris collige mentis. ma. tristitiam. Ex illius moreore huius concludere grauitatem: quia illam exprimere nulla valet loquendi facultas quantum eloquentia celebratima.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

Veruntamen mentisissima Despara hoc non permitit leuauerunt: quia, vt pie crebro D. Anselmo, dolor tormento, penamque demergeretur, temperate. Rerum D. Aug. se timuit: ne ex pena nimis, quia ex moreore matris suae sentiebat interum & remedium quo se ab illa liberaret illi fuisse efficacissimum, quod catholice intravit franaque laxata lacrymis quo Des. ipi indicauit pro lacrymarum vberitate conleuati molestiam. Itaque lacrymas fontem penam est mitigare: & his habere spem: quod perantimus vt dolor omni ex tatur.

II
D. Ambrosius
In obitu
Valentis
niani: de
Insuper
Virg. c. 7.

III
Cur Ma-
ria non
fleuerit.

IV
Simili-
modo.

1. 2. 7
4. 1. 20.
25. 20.

1. 5. Iocum non cessit D. Virgo deliquit
animi, quando Christum vidit in cruce,
quoniam sensibus manens excitatis, dolo-
rem sentit et tunc sauiorem.

Salutem vobis dicit Iesu Mater eius Maria.
Singulari hinc verbis efficacem nobis
scribit Evangelista rationem dolorum B.
Virginit. Sicut in 85 litteris idem est quod
dicitur. Sic nobis exponit de Moyse spiritus S.
quoniam illum proponit orationi vacantem
Domusque per populo deprecantem. *Cumque
desiderasset Deum per nubem seruis Moyses cum
Deo, nuncians nomen Domini.* Deinde David et
explet quam efficacem locum oratio Moyse
et populi protectionem eodem ipse termino
vires si non Moyses elatus, eius stetit in
inspiratione in conspectu eius. Et inquit et co-
quod dicit Apostolus *Volo vobis sanctos orare.*
quoniam etque Evangelista virginem vacasse
orationi declarans quam sibi patens dicit
et quam vivaciter ac petente sentit id
quod in Christi morte gerebatur.
Nam signum fuit saltem quod esset in pedes
sentis, cunctis in membris sensibus, & in opera-
tione sua vitalissimus. Hoc unum inter alia
dolorum pernamque autem cordis, sensuum
numquam defectus, unde dum aliquis gebenne
subiacens est & tormentis sitientibus
insurgit in eo potum illi, propositio quo
sensibus obdormiant, & caro reddatur quasi
insensibilis ne dolor ita vehementer cordis
inveniat pernamque sunt enim sensus velut
sunt per quos poena & dolores ad illud
partem quibus suffocatis iter ad illud quasi
reducitur. Quomodo idcirco natura submi-
nistrat dolorum animi ad vitam conservatio-
nem, quando ubi aliquid nocivum non erigam
inhibere sensus molestant, ne forte cor invadat,
inveniat pernamque patens deliquitum,
quo sensus quasi extinguuntur, & via
ad cor praecipitur, & vita servatur inculu-
m.

Quo hic est a natura praesertim ut
necessitati subveniat per illud modum ne
sensibus cor occupet, qui talis esse potest
aliquando atque adeo vehementer ut illud
suscipiat, vel ex illo dirumpatur. Memento
etiam manum viperam, & fortiter alligas bra-

chium, ne tantum venenum cor invadat
illudque interimat. Idem operatur deliquitum
quando rapta est poena grauitas, ut praesumi
possit & timeri, quod si ad cor accedat,
viam interficiet: etenim confestim a lei-
natura per deliquitum, quod sensus obdormi-
ciens & suffocans transiit negat, ne tantum
dolor poenaque sentiat. Insuper illo medio
vires est Theologiae Catholicae Angelus D. Thomas,
dum illi pararetur caeterum ne
tantum ex tormento dolorem sentiret ab igne
causandum, studuit sibi animi procurare
languorem sicut se ipse procuravit, per quem
adivorem suspendit sensuum: unde minor
longe fuit molestia quam ex caeteris invisione
perissent, cum enim eorum adio suspenditur,
multo minor doloris est molestia. Hec ca-
tano fuit, cur Christus myrrham vinum
sibi propinatum bibere recusat, non bi-
granissima & aridissima illa sui in cruce
angebatur, quam ex nimia pretiosi sui languis
nisi effusione contraxerat ex tot tamque
patulis toto corpore vulneribus: petiit potum
& ait. *Sicut* cui in potum vinum illud obdule-
rant myrrham dari solitum extrema sup-
plicia tolerantibus ut suavis poenas dolo-
resque mortis parentem, quo videlicet quasi
suffurante vires sensibus minor erat poena
qua cor affligebatur. Gustavit illud Christus
sed sicut elegit pro hominibus passionem
nullo levamine moderatam: ut vidit quod
poena hic vini myrrham vires illi sensuum
extingueret, quoniam primum possunt, bibere
recusat. *Et cum gustasset, maluit bibere.* Sumpsit
autem libenter acetum sibi propinatum,
ut ergo accepisset. Vitis acetum: quia hoc
sensus excitat, surgetque vulnerum cruciatus.
Et hinc haec ca saluatoris mentis fuit dolores
pati quam possit acutissimos: scien enim ex ace-
tate sensus suos excitandos, doloresque
augendos illud haurit, myrrham tamen
vinum non sumpsit, quia sensuum defectum
quem operabatur poenam illi coram tempo-
rabat: his autem appetitis & non suspensis in
illud velut aqua in cisternam dehiscebat, quod
piusque imber irruit vehementior, & ad os
vique impetitur.

O Virgo Sanctissima quam appetitis odias
cruci sensibus ac potentis: *Sicut, arectis*
omnibus sensibus, excitatis & longi lateque
dilatatis: oculi crenebant mortis filii sui in
cruce

Maria

V

III.

Cur

Christus

non bi-

berit

vinum

myrrha-

tum.

III.

Cur

Christus

non bi-

berit

vinum

myrrha-

tum.

IV.

Nullum

B. Yugo

cruce

passa est deliquit

484
 "cruce immanitatem, tot postquam tormenta
 "penaque pertulerat, Aures blasphemias
 "audiebant, quas illi conuictiores et probabatur.
 "Memoria reuoluebat noctem illam Natiuitatis,
 "quæ tantis gloria coruscabat indicis
 "cum ad eius festiuitatem accurrerint cauentes
 "Angeli Pastores orantes ab Angelis ad exultationem
 "excitati, & quibus tanti gaudii
 "rationem intelligebant. *Conseruabat omnia
 "uera hoc conferem in corde suo.* Quæ memoriam
 "habebat supra modum excitatio: tunc enim
 "tra in diem mutata est leuissimam: nunc
 "uero dies in noctem uertitur tristissimam, quæ
 "uere de celo pleno & lacte solum nutrebat
 "uirginis: nunc autem nec aquæ calicem
 "potest siccitate offerre refrigerium: imo
 "conspicit felle & aceto illi solum iritari. Tunc
 "sinas eius porrhizatur, maternumque pectus
 "lactus sui illi & puluiscat sanissimum, nunc
 "autem eum conspicit dicitur crassis extendi
 "supte moribundum. Omnes illæ aquarum
 "desolationis pluuia, & malina pleni gut-
 "tites cor Virginitis obruant: mente inque
 "absorbent nec animi languoribus canales
 "obstruunt quibus ad Virginitis cor perua-
 "dant. imo potius omnes aperti hiant, &
 "impetus sunt aquarum rapidissimus. Quæ
 "erat? *Stabat.*

V. In grandissima tempestate in pelago exorta,
 Similitudo de illam, alia in alteram transiit: hanc
 nani in altum ad usque sidera fluctus attollunt
 tempestate decemant, illam, ad ima deprimunt absor-
 bent, quæ quid spectanti? Nautis pericula vel
 bellica conuersionibus elatior. In petram
 illidit, & indequaque diffingitur, totaque
 in trepidatione & diuisis grauida ualoris
 insinuat fluctibus absorpta demersit, Hæc
 quantus dolor! Si uehementi hac flate
 tempestate in alto pelagi nautis fluctuaret
 quam anchoris ad leo solidis arque innotis
 ad abyssos usque firmis detinerent, ita immo-
 bilem, ut petram esse diceret. quid nautis illa
 non pateretur? quam foret a procellis
 impugnetur? quam uehementi: a turbini-
 bus uentisque agitaretur? quam horribiles
 fulgoret quassationes idemque fluctuum?
 Hæc igitur in Maria Virgine perpende hæc
 tempestate Passionis mortisque filii sui con-
 7/48.1. enlla. *uicium per fat Deus, quoniam inuenerunt taret:* unde opinor hæc illam uerba dicitur

in arvis domus Dei regni, de illis hoc tant
 22 Plalmista regius, quos nec iactura, nec
 - *Psalm.* 23 tribulationes nec aduersi fortune status
 24 prole nunt illis omibus fort-ores: *Statues*
 25 *statues pedes vestris in arvis tuis iherusalem*
 26 *in alio loco. et constantiam neclat*
 T. 27 *et in orum in virtute perseverantiam.*
 Sicre fig. 28 *Aulus celtus eripendit de Socrate praecia*
 mibat 29 *illo philosophi, quod immotus toto die*
 constan- 30 *ante videret que cum sol or ens & or catus*
 tiam. 31 *stantem. Atque de aliis pluribus idem scribitur.*
 Philolophi 32 *inducant enim corporis ma-*
 33 *tabilitatem, animae denotare constantiam et*
 34 *autem ostenderent se nullam in perseverantia*
 35 *admittere mutabilitatem, quia nihil in pro-*
 36 *fit-bantur literarum & virtutum, eo corporis*
 37 *sui perpetuo stabant. Et his insert. D. Hieron.*
 106. x. E 38 *de solis iuris in S. Eloquio dicit, quod itarent,*
 21. 39 *& nunquam de peccatoribus iulli quippe*
 40 *secure ac firmiter in iustitia sua ac sanctitate*
 41 *perseverant: unde de illis dicitur: ceciderunt.*
 42 *Callianus in Collationibus Patrum de multis*
 43 *testator S. cetericulis, illis vitanctum fuisse*
 44 *virtutis exercitium multo tempore stare*
 45 *erecto corpore. Et D. Greg. Nazian Magister*
 46 *D. Hieron. in S. Theologia in historia quam*
 47 *versibus exarant. etiam de multis memoriis*
 48 *tradit vix melius conspiciunt, quod in pri-*
 49 *mitiva Ecclesia multo tempore erecti starent*
 50 *quia per hoc desiderare volebant, veluti in*
 51 *quodam ex preslo hieroglyphico, sanctitatem*
 52 *& virtutem in qua se cont-nuè exercebant*
 53 *perseverantia, fortitudine & seconitate: quia*
 54 *in hoc vite campo prostratum non stare,*
 55 *sed firmum in virtute consistere, sius non est*
 56 *locorum sed robustorum, non vix orum sed*
 57 *vincentium, qui tant ad bella proom et simi-*
 58 *Stare congrua est ad peccatum dispositio, &*
 59 *magnam denotat profectum, & virtutis*
 60 *exercitium. Et sicut vix sancti totos se p'is*
 61 *& coronam, ideoque conantur in idem*
 62 *tellari perseverantiam, atque in constantis ius*
 63 *exercitii probare firmitatem.*
 64 *Assertur ut verum Apostolus: Non coro-*
 65 *nabitur, nisi qui legitime certaverit: et tunc*
 2. *1. Timot.* 66 *autem legitime quo coronam assequamur*
 2. 5. 67 *est in certamine perseveranter firmiter que*
 68 *deceatate. Quo circa dicit quod ille solus*
 69 *proximj lauream sic adeptus qui in cer-*
 70 *amine perseverans solum probaverit vite*
 71 *firmiorem. Ve opinor spectat illud Dom-*
 72 *praeceptum quo mandatur ut submissis*
 73 *tunicis summi Sacerdotis alterantur*
 74 *appenderentur mala non ca et hyacinthi*
 75 *untinnabula ex auro, Myllem obliqua*
 76 *malum punicum fructus est qui coronam*
 77 *praefert, & appenditur iunctum cum tun-*
 78 *nabulis ex auro, per que opera laudis*
 79 *charitatis, sanctorum edentia ita vocatur,*
 80 *in caelum ad usque Dei aures peruenit.*
 81 *Qua a proximum & corona non contenta*
 82 *uili in operibus charitatis deb se consummari.*
 83 *An hoc sufficit? Non sufficit sed aliud*
 84 *requiritur ut descendant usque ad iun-*
 85 *simbram, id est extremam partem tunice.*
 86 *Sacerdotalis, quod opus est ut illa charitas*
 87 *opera perseveranter in illis fiat & vix ad*
 88 *extremam vix simbram constanti fine*
 89 *firmitate. Parum prodest cum sauli bonum*
 90 *habere principium. Malum punicum non*
 91 *in edo vestis apponitur: non enim iustum*
 92 *bonum est in medio cum Salomone, sed*
 93 *fine: ius fidelis usque ad mortem. Et dicitur*
 94 *coronam vita. Hanc doctrinam eleganter*
 95 *mellissimè prosequitur D. Bern. ad illa verba*
 96 *latae: Dominus operari mihi avertit: ego autem*
 97 *non contradicans, reversus non sum. Duo*
 98 *lata statuunt ad veram sanctitatem: huius*
 99 *est quae coronam laurumque consequi*
 100 *tur. Primum, voluntaria obedientia & pro-*
 101 *funda erga divina praecepta charitas: hoc*
 102 *non perfectum in virtutibus charitas: hoc*
 103 *gaminitaris & misericordiae studium & exer-*
 104 *citium. Secundum est: in illis gratia ad ver-*
 105 *tem usque perseverantia: etenim simul ut*
 106 *studium in non praesens arripit emendatio-*
 107 *num. Nefas sit ita suavia & meliora doctrinae*
 108 *mellissimè verba praeterire. Habet voluntaria*
 109 *quae vix non contemderit. Quoniam est, in qua*
 110 *est, bonum: sicut Apostolus dicit inuenit*
 111 *nocte Passioni tot firmitatem pollicentibus*
 112 *bus, sed non omnes in hunc usque profectum*
 113 *tantum eorum. Praeceptum in gratia*
 114 *destruunt: caput Christus & eorum quae*
 115 *maior iugis sibi consistit, sequitur verum, sed*
 116 *alange & in eo quod promittat de Doct-*
 117 *palsione inuenitur infidelis, cum illum neque*
 118 *& delectari sibi veriat, eius se nominari dicitur*
 119 *pulum, de solo Ioanne confirmatur quod dicitur*

cretem steterit atque inter infinitas populo-
 nationes de Christi discipulatu non erubue-
 rit ac ut talem se protestatur. & in eo usque
 ad mortem constantissime perseverat. Ut au-
 tem ipse de se hanc testaretur constantiam;
 dicit de seipso: *Vidit discipulum stantem*.
 Molem illo die D. Ioan. iuvenis confecerat.
 Legit civitatem percurreret. & praece-
 pta nocte somno parum indulerat. & videbatur
 non nisi posse sedere: nihilominus hoc non
 dicitur. sed *Stabat*. ut insinuaretur quod ipse
 solus in Christi famulatu perseverasset quod
 que velut ammotus & infractus retrosum
 non abierit donec premium assequeretur.
 Vere sanctus. & constantiter illi manum non
 aliter vixit & charitatis operibus. ut illa
 consuevit deponant. sed ut in illis perseveret.
 donec premium & coronam sui de hinc se-
 ditum obtineat: per hoc te legitime dispo-
 nunt certamen. & palmam accipiunt quam
 dicit Apostolus: unde de illis apte dicitur
 quod sunt erecti.

Septus expendimus quod virgo fortissima
 inter reliquos sanctos multo diligentius se
 ad certamen paraverit. quo premium &
 coronam assequeretur adeo gloriosam: quod
 prerogativa quadam singulari in tanto
 certatum virtutum se invenit & perseve-
 ranter extiterit usque in finem: ad cuius
 assequendum etiam in certamine maxime
 difficili. utpote quo mortentem vidit filium
 constantissime perseveravit. Virtus etiam
 Evangelista hoc verbo *stabat*: quia per illud
 constantiam exponit. quae virgo in sede Divi-
 nitatis Salvatoris sicut inconcussa: in
 patientia parat: quae conspectum pertulit ex-
 spectat filij & in spe videndissimi a morte
 genitorem & redemptorem: in resignatione sua
 inclinans ad aeternum Patrem. ut in illo id
 donec pacifice quod de morte eius fieri
 iussit. & quicquid de illa scriptis suis
 prophete praeviderent. Hinc D. Amb. for-
 tissime argumentum quo puritatem & sancti-
 tatem animae SS. Virginis adrueret. quod
 illam videt sortis crocem Iesu filij sui stantem
 quae constantia & perseverantia in virtutibus
 quae D. virgo Mater exerevit evidenter se
 manifestavit ea tempore quod filium vidit
 in cruce morientem. Et certissima ea est
 sententia sanctitatis ac puritatis. perseve-
 rantia in virtute. usque postea non

in occasionibus maxime prementibus. &
 eventibus omnino certificis. ut his nulli
 dentur acerbi ores quales nunquam aliquis
 passus est amatores. quam Virgo sanctissima.
 Quocirca gradus puritatis illius & sanctitatis
 inferit D. Ambrosius. altissimos es conspectu filij
 spiritum emittentis quodque etiam constantiter
 itans ad viderit stare etiam symbolum est
 firmitatis: quando namque Ecclesiae columna
 ita turpiter prolapsa iacebant. stabat illa
 Virginea columna ita erecta & immobilis ut
 Evangelistan compalerit hinc vel paululum
 inclinare. Quando domus omnes verbis
 Hiericho subvertit prosternebatur & funditus
 eradicate. solus domus Rahab illa mansit a-
 rmina hinc usque inconcussa: *Sola rahab vira-
 cum viderit qui in domo sua*. firmitas haec est
 domus contra omnem praemunita casum:
 quandoquidem igni. qui reliquas omnes
 domus densitabat. non cessit manseritque
 ab incendio intacta. Ita similiter. quando eccle-
 siam terga vertunt Redemptio Virgo currit
 fortissim ita intolentibus doloribus immota.
 nec pedem refert. & domus eius perseve-
 rantia: ita tanto solidior. Argumentum
 hoc evidenter perfectam eius probat chari-
 tatem.

Hac ratione probant Spiritus S. Ethar
 verum fuisse & integrum Davidis amicum
 quod haec ad illam verba habuerit ubique
 fuerit Dominus meus Rex: erit & servus
 tuus. sine in necessitate in via in viciniam
 parati. Nonnullis invenit amicos. qui suos
 tribulationis tempore subditis delinunt
 desolatos: haec amica tali nomine est in-
 digna. Arbores dum fructibus secundantur
 frequentes habent visitationes: porro illa
 vacuae pallium ab omnibus deseruntur: ille ad
 ipsas securus effectus non est amicitiae. sed
 propriae concupiscentiae voluptatis vel
 commodi. Homines dum opibus abundant
 qualis colunt honore? quo in pretio habentur
 quot obducunt visitationibus? quot ab
 omnibus excipiuntur applausibus: porro haec
 illis si deserunt. quam turpiter his omnibus
 delinunt: ita Iob passus est ipse testante:
Necessarii quoque mihi recesserunt a me. Vi me
 videtur opibus inopem. & civitatem vacuum.
 sedum me deserunt indignum generaliter
 omnes qui nulla me affluere cogebant:
 alienigenae: sed & illi qui se cordis inter nos
 vide-

VI. Allegoria.

VII. Ethar amicus David fidelis. 1. Reg. 15

Iob 6. 13.

vile-

21 mihi iactabant amicos, me solum deseruerunt: nec enim est hominum amicitia adeo pura
 22 & ab omni proprio lucro aliena ut commodum
 23 vel utilitas eorum corda non allicit: Et
 24 sicut in tribulatione vel necessitate e us quem
 25 vident illi sobiacere, non illi illud afferunt
 26 nec se eum in se penes illum inuenturos
 27 hinc oritur quod dum illum inopiam eorum
 28 prostratum, omnes terga vertant & auertunt.
 29 Quam plenis buccis iactabant se discipuli
 30 coram Christo, quoties iurabant se hoc os illi
 31 permansuros inuiduos: Vt autem viderunt
 32 illum sui bus constructum, & captiuum ad
 33 duci, omnes relicto illo fugerunt, Amicos &
 34 proximi mei. & qui iuxta me erant, de loco
 35 feterunt. Quando humilitatem conspicunt
 36 afflictam, munus & humilitatem, inquit pro
 37 pheta, omnes eius in eos se & amici verito
 38 desito de euerunt eam vilemque habue
 39 runt. *Omnes amici eius spreuerunt eum.* Signum
 40 hoc est quo nullo elatus, veram hominum
 41 non fuisse amicitiam, quando quidem amico
 42 necessitatis tempore non subuenit: auxi
 43 liates.

VII.
B. Virgi
nis con
stantia.

38 Ceterum Charitas, fides & spes Virginit
 39 ceteraque virtutes, in quibus tanquam
 40 profecerat erant in illa in summo perfectionis
 41 gradu: quia in acerbioribus suis sui tribula
 42 tionibus, quando eorum illum a crucis sus
 43 pensam, ab inimicis vilis, opprobriis
 44 iactatam, ab omnibus derisum, quod que
 45 in his animam afflicto moerens ita crudelis ob
 46 dolores quos sustinet, non obstante, quod
 47 illam a dem configit angustia & sensum
 48 cruciatu: hic est tamen quod maximam
 49 suam prode & manifestet in omnibus his
 50 virtutibus incidam constantiam, iam vides
 51 Domine, te lapidem esse magisterem, qui
 52 conda fortiter ad te trahit: *Ego si exaltatus*
 53 *fueris a terra omnia traham ad me ipsum.* Habes
 54 tibi viciniam partem illam ferre ob firmi
 55 tatem est facillissime Matris tunc *sua in iacta*
 56 *Crucem:* quia qui sustinet illam in sua
 57 perfectione virtutum: quod hoc tantum, quod
 58 terram illud ita tibi proximum in his am
 59 bue sit firmum & immobile.
 60 Hæc est illa terra firma. *Terra autem in*
 61 *eternum stat.* Nocte quis illam ita confirmet
 62 Cælum motibus suis admittendis, itam cir
 63 cumiret: nec enim permittit, nec locum
 64 cedit ut in hanc vel illam moueatur partem,

Eccle. 14

semper stabilis: ita Christus Matrem suam
 inconstitutam continet & fouet hoc cælum
 hoc corpus Christi purissimum. *Extremum*
calum sicut palmam eius motibus, & in
 coram atq; in docentur gratiarum eorum
 hat inconstituta in omnibus suis virtutibus
 maria *da ad istam.* Hæc igitur de causa quod
 nobis illam D. Ioan. describit *ad istam*
 Crucis, cælum in corde suo patiens
 angustias gemitus & Martyrium, quod
 Christus Dominus nollet in sacramento
 corpore, nobis dicit quod *sabat* *matris* *Co*
stans.

§. 7. *Luillauer in corde Virginis aut qui*
serur in Christum ut vici, & con
fermi at voluntate sua cum atri
Patri voluntate ut noiam: & ha
cor eius lucia configit ipsum dicitur
quo: Christus in horte paterbar.

Sed nec adhuc meo in hunc vim bene
 pendimus verbi illius *sabat*, *Extremum*
 tot, quod sicut Martyrium inuenitur Virgi
 nis hinc a parte amice, ita D. Ioan. *spoliar*
 voluerit martyrii Christi Dominum in horte
 eum aliam dicitur duo passus est martyrii
 in horte forma in se hinc in anima, ita do
 tū angustiarū & cruciatum repulsiuone
 quos erat beati pallorū: ex quibus tanta
 coarctat angustias ut pleno gurgite
 sanguis ex toto corpore emanaret. *Et*
est iuxta eius sicut gutta sanguinis durissima in
terram. Et alterum in corpore in horte
 nitionum eorum omnium quod ubi in horte
 repa curat collecta, ad completum
 coram que cetera hoc ipse praedicit. *Quod*
hinc hoc Cui in horte martyrium? *omni*
 eius voluntate eorum ita hinc contrarietate,
 mors est de vita. *Et una voluntas itam*
 digebat, quantum amari dignus erat
 miles ita vitam suam ut *omnes in horte*
 occasione amant ut *distans* *est.* *Et dicitur*
 voluntas impellatur *et* *moerens* *optare*
 quia sic Pater fieri decreuerat: *hinc* *voluntate*
 Nec aliam ipse voluere habebat, *et* *in*
 illo quod Pater voluit. *In capite hinc*
tam est de me ut fuerem voluntate
Lenis motus volui. Hoc pra ceteris *omni*

ut Patris sui voluntas impleatur, & hoc ita
 mundo sit manifestum *Vi cognoscat mundus quia*
diligere Patrem & sicut mandatum dedit mihi
Pater sic facit. Mens tibus est ut faciam volunta-
tem Patris, qui misit me. Summus amor vite &
 summus amor mortis. Duo contraria itaque in
 uno subiecto, ignem & aquam: leonem &
 equum, calorem & frigus; & lucam inter
 illa periculis grauisimam, quia subiectum
 impugnant & ad terminos deducant pereun-
 di. In hac voluntate Christi duo contraria
 inter se decertant: considera quantam passus
 sit angustiam. Ex una parte vitam extremo
 prolequebatur amore, ex altera mortem: hi
 duo affectus iuncti & contrarij, qualem in
 anima Christi dolorem exciitauerunt? In-
 choat igitur certamen & agonia. Quis
 vitam diligit, summopere dolet eius extin-
 ctionem. Intra, clausos, spinas, opprobria, &
 in cruce suspensionem extremo sentit dolore:
 quia instrumenta erant, quibus illi vita eripie-
 batur, quam iustissime diligebat. Verumtamen
 quia mortem diligebat ex obedientia Patris
 sic disposuit ut illam summa cum voluptate
 suscipiat. Hinc non tolerandus ortus est in
 Christo dolor, summa patientia & extrema
 tolerantia: summus dolor: quia vitam affe-
 ctuosissime diligebat, & summa patientia,
 quia morte debebatur quam patiebatur ut
 sic voluntati Patrisque debuit conformaret
 obediret. Porro talis, fuit agonia & bellum
 quod duo ista contraria commouerunt, ut
 sudorem emiserit sanguinem, opusque fuerit,
 ut Angelus de caelo descenderet cum illo
 modo confortaturus quo dicit Luna diximus:
Angelus Domini confortans eum.
 Hoc idem precium quod Christus in orto
 suscipit in SS. anima sua, habuit in anima
 SS. Virginis locum ad dolorem opportunum.
Stabat. O quale certamen? Hinc affectu-
 osissime filium suum diligebat: tam quod
 filium suum esset & vnicus atque ex ea sola,
 quam quod talis esset filius: sicut enim melior
 quamquam fuerat filius, nec tam bonus, nec
 tam amari dignus: sic nec Mater fuerat, quae
 adeo reuerentiam amauerat filium ut Virgo
 restitueret. Illinc erat Virgo tanta vitae
 sanctum omnia celebris, & consilium vitae probitas
 in confirmatioe voluntatis suae cum diuina,
 ipsaque intelligebat tam ex SS. litteris, quam
 ex dictis filij sui, expressam hanc esse Patris
 hunc *Expt. de la Nuxa Tom IV.*

aeterni voluntatem; non poterat non illi
 constanter adherere, illamque cupere. Quod
 si Abraham licet obedientiam non habuerit
 B. Virginis adeo singulari solo Domini
 praecepto monitus sit filium suum ad montem
 duceret in eo sacrificandum & quidem ab ipso
 patre holocaustum mortemque eius desile-
 raret, illam desiderat, eamque ut illi indignat
 ipse se praearet, factus filij sui carnisfer,
 quem vnice diligebat, ut Dei iustionem
 promptus impleat, non obstant quod
 paterna illi viscera pro dolore scinderentur,
 alacer tamen pergat rem executioni manda-
 turus. Quid dicendum de promptissima SS.
 Virginis voluntate ac desiderio videndi
 com pleam aeterni Patris sui in morte filij sui
 voluntatem? O Virgo eminentissima, quam
 terribile est hoc tuum certamen? Hinc filij
 sui vitam exoptat, illinc mortem ipsius licet
 ita molestam, tantisque subiectam tormentis
 quantum luget illum examinari: hinc dolor
 oritur & patientia, quam B. Virgo haec in
 angustia patiebatur, qualis in Christo patuit,
 & hoc significat: *Stabat* dolore nimium
 contrita: cum amor vitae filij sui talis esset, ut
 illam magis optaret quam quicquid sua
 poterat voluntas desiderare, nec est dolor huius
 conferendus quem quis sustinet ex rei ali-
 cuius iactura quam summopere diligebat &
 summa patientia quandoquidem amor mortis
 filij sui talis esset, ut nihil sic desideraret quam
 illam: quandoquidem in hac aeterni Patris
 impleteret voluntas, quam ipsa maxime facie-
 bat, & cum nullis exterius ederet matoris
 gestus, erat cor eius afflictum interius. Porro
 duo haec extrema discruciant illam viuis
 adeo doloribus, ut illos explicare verbis sit
 prorsus impofsibile. Ne rogetur infelix sed
 felicissima: cum ad tale Deus illam seruaret
 martyrium: tantoque excellentior est beati-
 ficentia quanto martyrium eius est horri-
 bilius & constantius *Stabat.*
 Mihi persuadere inter illam hanc Matrem
 conuersam a Patrem caelestem in hac verba
 erupit. O potentissime Domine, & hominum
 Pater benignissime, hoc in filio tuo naturali es
 rigorosus? Noli Domine cordis mei fluctus,
 quodque quantis filius meus vulneribus lau-
 ciatur tantis viscera mea pignioribus lan-
 ciuntur. Gracis tibi refero immensa: sic ob
 dolores, ut ob fauores cum illi minores quam
 hi

III.
 Eius ad
 Patrem
 oratio.

Q. 9. 9

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

hi non sint, & cum illi tales tantique sint, facile quis cognoscat & quales hi sint ob quos tibi benedico, Demittunt alas suas Seraphim dum te Domine in solio Majestatis te contemplantur conspicuum, tamque sublimibus circumstantiis Sacramentis, in signum quod sibi esse tantum impossibile illa posse comprehendere, Tria Domine, secreta talia sunt, ut ea nulla possit humana cogitatio cere creatura, cognitionis tuae libenter alas demittam atque in abyssum me demergam thesaurorum misericordiarum tuarum, quarum non est numerus ad perpetuam infinitam considerationem, quas homini in morte filii tui prestant abundantissimè: per te illam non sentire non possum: etenim moriatur filio perdo bonum hoc quo nullum diligo feruentius: sis Domine benedictus in secula, Hoc est illud scilicet. Sentire tot inter tribulationes gaudium inexplicabile ex eo quod in morte eius quem tenuissimè & fortissimè amabat impleri videbat divinam voluntatem, quam ipsa plurimum estimabat.

g. 8. Inroderabilem excitat parentibus dolorem videre filios suos morientes: ut autem B. Virgini hic non subtraheretur dolor, disponit Deus ut Christus in cruce, ipsa spectante, moriatur.

10. *Vixta tenent.* Hæc alia ratio panditur adolentis ac tristitiae Virginis SS. graue namque causat illi martyrium proximam aditare cruci, quando in ea patitur & moritur charissimus ipsi filius: quod Christi tormentum tantum fuerit, quantum fuisse diximus, & similiter illud pertulerit, ita proximè matre SS. ipsum spectante, hoc absque dubio est quod acerbissimè purum calumnie peccus eius affligebat. Ordinatum & commune pro-

I. Similitudo.

verbium est: quod oculi non vident, cor non dolet. Intelligit Pater quod in Regno a suo procul distanti, filio suo mortem inimici inflixerint acerbissimam, non minime ex his punctis turbatur, contristatur illi cor, desolatione desolatur: verum tamen cum illum non viderit dira hæc patientem; grauius licet enim maior tuctulque opprimat, non tamen viscera eius perdidit ac si propter illum oculis patientem intueretur.

Referunt fratres Ioseph patri suo Iacob infortunatam & dolendam nimis mortem fratris sui quam illi fide parenti conuictum persuadere, a fera videlicet pessima interrientes in scula dilectum, illi conuictum, quod postmodum pater huiusmodi lugentem obiebat: *Fera pessima comedit eum, Ioseph suum Ioseph.* Et quoniam caput illi terra noua hæc ex aliorum relatione filiorum sentiret acerrimè, non tamen tanto eorum dolore consumptum fuit, quanto similitudinem eius talatem & polymitam vitam quam illi tandem sanguine detulerunt et mendacio suo fidem adhibuerunt. Tunc eorum acerbior si vel vilius paterna eius videret dolor plaudisque penetrante: in illo namque errore purpureo ad viuam fidem eroditurum proponebat & immunitatem quæ Ioseph erat a terra pessima p. sine decessibus adscriptis & lanatus, quasi tibi oculis spectantem eum interg pessime dentibus lanatus, regnum accepit, morique omni etiam paterno delictuum auxilio. Tunc cor eius totum in maior occupavit & tristitia, ne ei nullum recipere vellet ieiunium, sed lugere mortem inconsolabiliter: quantumvis filii patris sui lacrymas abstergeret, mortuumque non conuictur, *Noluit consolationem accipere.* Tunc erumpente per os cordis murmur, sic ait: *Descendem lugens in infernum: ut si onne fugiam quod ad terram misit eum potest solamen detinenda in stygo ad abyssos, stare habeo perpetuus, continuo me dolore fieri que conficiens. Nec aliter se habuit eorum, teste Spiritu s. reliquum suæ perperam fecerant lacrymis, lugendoque filium: et illi perseverante in fletu cordis angustia, neque lacrymis: ex eo quod mortem filii inuolentis iam apererat in tunica erudit, tincta purpureo; nemo namque non aliter, oculos cordis peccatam eritate reuerentius.*

Totum perferunt sacrificium Abrahæ proficiscens cum Isaac in montem quem constituerat illi Dominus, ut illi filium immolaret, & omnes eius expensas acciperet circumstantias: cum enim Isaac esset summo laudus, & qui ea integra ad patrem obedientia libenter mortem acceptabat, ipse qui Ioseph sibi detestabat & furtum montis accitit ascendit, ubi sacrificandus erat, in tota

invenies Scriptura, quod illi Deus singulare
 fuit Abraham premium addiderit: *Per me-
 ritum tuum dicit Dominus, quia fecisti rem
 meam, & non peperisti filio tuo unigenito propter
 me, & dicitur tibi etc.* Domine, qui maxime
 patris, Isaac est, & illi merces debetur, &
 premium; quomodo igitur Abraham sponde-
 rit & nob Isaac? Ratio est: quia Abraham in
 hoc sacrificio laetitia quam Isaac toleravit:
 etenim peria illi us multo grauior fuit quam
 Isaac, & ipse martyr: fuit perfectior: atque ad
 hunc confirmationem lauream actus huius
 laetitia Deus non Isaac sed Abraham pro-
 mittit: qui ut pater magis dolenter dolorem
 suumque filij perpessus est. Confirmatur
 hoc et eo quod modo dicimus, dixit Iacob
 in principio suo Ruben: *Tu principium doloris
 mei* atque in te didici quid sit pati tribula-
 tionem. An ergo Iacob nullas passus est ad-
 versitates nisi nato filio Ruben? An non
 acerbissimas pertulit ab Elau fratre suo
 persecutiones a quo ait occem vique incessan-
 ter torqueret: quare habuit? quas non per-
 molletas vultu in domo soceri sui Laban
 agulas? quas non dicat eum agerrime
 docueritque tolerasse tot sibi contaria? qua
 sententiaque tollatur, quod in Ruben caperit
 experiri tribulationes & aduersa? *Tu princi-
 pium doloris mei* Ratio sit haec: quod acerbiores
 vexas & molestias, quae grauius illi cor
 laedebant, illas fuisse censet, quas pertulit
 a suo tempore filios habere coepit: nec enim
 prope morant, quae sit tormenta penalisque
 perperam illi, qui ut patres filiorum suorum
 aduersa pariterque perferant.

Et his ratio rectius cognoscitur ob quam
 tanta Deus cura studuit, ne matres mortien-
 tia cererent sibi charissima pignora. Nihil
 hoc: nouerat enim quo dolore crucientur,
 quae tales: ex conspecta morte filiorum: ut
 autem horribilior non esset, cauit, ne coram
 oculis eorum nati expiraret: *Non videbo
 mortem suorum*: aut Agar, quando cum
 Isaac retorsit de domo Abraham per deserta
 inops coactis vagabatur, pane & aqua desti-
 tuta, quam de domo Abraham patris Isaac
 decum in vire desulerat, sibi puer seruabat
 ardent, quae torit eum inopinato & quidem
 in morte vbi nulla aquarum copia, ad quas
 sum extinguitur recurreret: considerat illum
 matre Agar ad extrema vitae pericula de-

ductum eum nequit succurrere; & quamuis ab
 illo se sciungere cordis ipsi disruptionem
 inferret. nihilominus proponit illum sub
 arbore prostratum desicere, viamque suam
 inmensa profectum, tantum, ne oculis spectaret
 eum expirantem quem tanto profectebatur
 affectu, si tamen illum cerneret mortentem,
 dolor illi duplicaretur & tristitia, ut autem
 hanc evitaret, illum statim discedendo dese-
 re. *Non videbo mortem suorum.*
 Notiam dignum a uerbo D. Chryso. de
 Noe: dum enim Deus mandum aquarum
 proponit diluio submergere ipsam in arca
 conclusit sic ut nec rima pateret illi aperta,
 aut fenestra: quia nemo eius se Dominus zelo-
 rum statuit obitorem, cum illam deforis
 ipse concluderet, nec hoc ipsi Noe commi-
 sita, quamuis de vita ageretur, si non diligen-
 ter aduigilaret ne per eam aquae subintrarent,
 quibus arca ad ima demergeretur: *Et inclusit
 enim Dominus de foris*. Vis nosse rationem,
 quaerit D. Chrysol. *Ne posses videre iustus
 generalem interitum creaturarum omnium in
 aquis*: Non etenim cor eius sustinere po-
 tuisset, videre quemquam in aquis bachiis
 suis lactantem, non affligente remedio cum
 illi licitum non fuisset quidquam illi aduere
 quo apprehensio mortem euadere potuisset
 imminemem; & si Noe tam iuste conspici-
 set spectaculum, piissima illi pra dolore
 viscera dirupta fuissent: ut autem tanto
 nequaquam dolore cruciaretur, & merore
 non opprimeretur mortali; Noe in arca tanta
 mente & sollicitudine conclusit: *Ne posses
 videre etc.*

Piccepsit Deus Lot ad egressum de Sodoma,
 quatenus ab incendio curatum illarum
 luxuriosarum seruetur ipse totaque domus
 eius immunita; ut praecaveant sibi ipse, vxor,
 & filij, ut quamuis voces audiant tristitiae
 igne consumptorum genitus, dum montem
 ipsi sursum ascendunt ad locum refugij,
 nullatenus eorum aliquis oculos suos ad
 ciuitatem reuertat; quis vero vxor Lot
 clamoribus mota percontatum forte suorum
 am corum, oculos ad ciuitatem compatiens
 reuertit, illam Deus in flammam salis commu-
 tauit. Ad quid ergo Domine ista pra nouitio?
 Ne Lot cuius, famula occasio aliquid
 molestiae praederetur, quae cor illis medum
 sunderetur, dum flammis cernerent homines
 Q. q. q. 2 con-

VII.
 Nec
 Noe
 mundi
 diluio
 pereunt
 Gen. 7. 16
 D. Chry
 Hom. 24
 Gen. 25.
 in Gen.
 To. 1.

VII.
 Lot pra
 capitur
 re Sodo
 mam vi
 deat
 euerfam.

concremani quibus nulla possent ope succur-
tere: de hoc etenim ex oculis sumit incrementum,
Si hac fieri potuerint in Noë, qui pater
non erat omnium morientium: atque in Lot,
qui flammis exultans nulla tangebatur affinitate,
quid fieret, si pater filium videret morientem?

VIII.

Sed etiam
cur oculi
post fi-
liorum
necem
eruantur

Quando Rex Nabuchodonosor cepit Regem
Sedeciam, crudeliter illum & acerbiore volens
examinare tormento, proponit filio illius
ipso spectante cruciari, cui & illico binos
eruit oculos, & carens visum ferretis capi-
tium adripuit, sibi perturbans quod oculi illi
patrem non possent acerbiore post hac tor-
quere cruciata, quam cum videret matris
conspicere suo crudeli manu trucidatis &
peractam iam vitam dolens experientia, iam
nullam superesse gratiam malum quod videre
posset, nec aliquem posset tyrannus acerbius
exercere, quam si patre spectante filios matris
meiet. Hoc maxime Deus resaggetat per
Iliam in eo qui offert sacrificium in pauperum
preiudicium: ut autem Deus huius
peccati declararet gravitatem, quantumque
iple ex hoc generans patiretur dolorem, alteri
non comparat nisi illi, quo pater conlicitur
dom ipso intente filius offertur in holocaustum
concremandus, Quasi qui vultum filium,
in conspectu Patris sui.

Eccle. 34.
24

§. 9. Probatur in virgine maximam fuisse
eius dolorem, quod filium oculis suis videret
morientem: etenim talis intuitus affligit
amplius materna pectora, & multo
magis huius virginis, qua reliqua matres
longe superabat.

Orat. 41

Expendit D. Gregor. Nazianz. quod
equamvis eximius sit patris amor, abique
tamen illa comparatione firmiter multo
est matris: quia communiter amor in mulie-
ribus feruet ardentior: in tantum ut David
explicaturus quam esset Ionathas cunctis
gratus & amabilis, dicit Amabilis super amorem
mulierum q. d. Multus est amor, quo mulieres
feruent. sed superat hunc omnem amabilis
Ionathas. Ratio est: quia cum sit corde valde
tenera citius ac vehementius ardet in illis
amoris ignis. Ex his elicit præfatus Doctor
extra omnem comparationem acerbiorem
fuisse in matribus luctum ex morte & iactura
filiorum, quam in patribus: ut autem hoc
confirmet comparat sacrificium Abrahæ cum
innicta matris Machabæorum confusio, &
hanc firmiorem fuisse probat, quam sacrificium
Abrahæ: robore namque valore, quo filios
deret morientes nullum passim deliquit,
quoniam matris ad mortem horrida mater est,
& in cruciatibus innicta confortavit. Grande
fuit, (nemo negat) illud Abrahæ sacrificium
quo filium Isaac ex Dei præcepto Deo pro-
ponit holocaustum immolare: ut aliat
expendimus: etenim singulis verbis que
nova sunt confectione cor illi archæ præ-
focatur: Tolle filium tuum. Siqui leu
multum filio afficiatur toto vitæ & decem
plus tamen iam gratulatus: tunc etenim
clarius cognoscitur conservanda in illis
naturam suam suamque memoriam: unde tunc
amore protequitur illum patri: ut autem
conferat quanto hoc in casu Abrahæ amor
filium diligeret, iam senectute graui, propter
illi Deus ut hunc illi filium offerat in holo-
cautum: Tolle filium tuum. Reducit illi in
memoriam iacturam non lenem ex
morte, ut ratio foret illi molestus iacturam
& præceptum quo hoc illi facerendum iacturam
gebat, atque ut aurum eius furis excutaret,
adit: nigenam: cum enim esset pater
genitus totus in illo patrum pectoris amor
colligebatur. Et quamvis hoc ad acerbum
sufficeret luctum, illis verbis ita materiam
pronocantibus non desistit, sed alia labungit,
que cor acius pungant & periment.
Quem diligit: erat quippe non vulgari
amor, illam autem reducere ad mentem,
quando iam filium erat amittens, nunquam
non dolores illi renovabat acutissimos.
Et super hæc omnia non ut illum compellat
risus Isaac, ut in acerbius verteretur hoc illi
tormentum & plandum, videre, quod illi
debeat vitam adimere, qui risus illi obiecta
infuebat maiora, dum eius fruetur gaudere
societate. Fortius notum lingit & amantem
illi dicens: quod paterna debeat manu filium
immolari. Offeres: non ait. Dabo: recem
videlicet alter offerat; nequaquam: sed in
iple ut sacerdos immoles holocaustum, &
propria tu pater manu filium obtuleris
eum mihi consecraturus: Offeres: Tu ipse
tuus filium. manibus interfices, & coctes

mauit hoc enim genere supplicij morietur, tandem dum montem ascendit, dum filio...

Tu solus illum sacrificia, nullus te comitatur nulli tuas communices angustias, ne forte et hoc solamen aliquid accipias, et vulnus...

Et notando sacrificet, ut in terris sepe dicitur, autis ingratissimus & infirma ex illo...

Qui a 5. synodo Secunda Nyxeno auditur: Sara mater & frater illius carne & spiritu...

Multo tamen molellius, inquit D. Greg. Nyls fabricator fuisse sacrificium & acerbiorem...

ligna ferenda imponit, Deus cor illud estremitis angit agonis: quibus enim oculis Abraham filium cereret hulti sui humeris ligna...

Ad Phile. mo v. 20. Tyrannorum? hoc ergo pater credendum Abraham conficitur: ita consentio D. Basilio...

II. Multo tamen molellius, inquit D. Greg. Nyls fabricator fuisse sacrificium & acerbiorem...

quod absoluto filiorum martyrio, pater & mater occubuerit, non ex vulneribus illi per...

1. Ma
ch. 7.

1. pignorum forum multa diraque susceperat; diuina, quæ circumquaque volitant & nos
 2. Cui fauere videtur s. Pagina: Nouissimè uerbis, inueniens ubi tandem requiesceret, pedem
 3. Et post filios mater consumpta est. Notandum arex fixit & quiescit in Christo Domine
 4. uerbum illud: Consumpta est. Quo namque per arcam figerato, in qua mortales filii
 5. pede filij supplicis exercebantur, eo & mater diluuium aquarum euaserunt inuenisset, quæ
 6. mella consumebatur. Sicut alibi Spiritus S. anxia & sollicita & mella quædam per uicæ &
 7. ut ostenderet quod Isaac mortuus sit, a rate plateas amaritudinis Hierusalem situm ubi
 8. grauis, auidique conlumpens. hoc uirtutis charissimum, ut ex eius aspectu cor tuum
 9. termino: Consumptus enim mortuus est. Et de animaque quiesceret. Porro si reuera ad arcam
 10. Iob Consumpta fuit dies eius, q. d. cum filios columba quam emisit Noë ut reuocaret
 11. natolque suos morientes uidisset. & ipsa diluuij exploratricem in ea non inuenisset
 12. in ort uacorum; eo plane modo quo dum cere spinas, quæ grauius illam pungere, quæ
 13. consumitur candelæ, dicere solemus, quod & illa foret columba, neiciens ubi pedem uult
 14. ipsa consumatur. Noni Iose, huius aliquid fen- figeret? Et tunc postquam per omnia uoluit
 15. tue, nec eam hac morte defunctam calspirasse multamque sangata, nec inueniens ubi fess
 16. Sed ipsa uideatur in hoc manifestari ueritas requeiesceret, reuertitur ad arcam, ubi requie
 17. in eo quod diximus; cum in hac hora sperat inuenire, dum intrat in eam, inuenit
 18. nihil amplius scribatur, aut ty: animum in unde trucidentius uulneretur, & acerbissima
 19. matrem effertuisse, nec crediti facie est, spinas, quibus illi pedes uicerentur, perpede
 20. quod ipsam à tormentis immanem liberam, quantus futurus sit ille dolor huius castissima
 21. que dimisisset, si ipsa uia superflua. Iam columba? O uirgo castissima, huius quæ
 22. igitur estis in dolor extremus ex concepta diluuium portatum & tormentorum densitate
 23. morte tot filiorum: ad hoc etenim punctum arcam illam filij tui inueneris? Per uirginem
 24. matris huius dolor exereuit. columba diuina totum hoc uicæ: ut nec
 25. O Virgo Sanctissima, & quis pro rei enim in toto inueniens ubi requiescat post uicæ
 26. granitate tuam exsiret animi tristitiam? Cœlestium nubibus obducitur, sol patitur cœly
 27. Iuxta crucem, quod stabas contuens morien- sim. Pater recessit, quin & ipse filius se laqueo
 28. tem in ea filium quem tanto diligebas affectu? catur ab eo derelictum: Et quid de reliquis mo
 29. quod oculi tui qui tam distinctè uicæ ex- Lugent Angeli pacis, Apolloli fugerunt, uicæ
 30. pendunt quibus afficitur, sint adeo proximi, tugunt Gentiles conla-terantur ad uicæ
 31. cerentes hæc illum cuncta tolerantem? Heu corum executionem, in his singulis habet
 32. Cant. 7. 4. Domina sponsus ille cœlestis tuos contem- ubi requiescas? Ad arcam reuertere, quæ ubi
 33. platu oculos, & hoc quod per illos in Christo in summitate montis Caluarie ad filium tuum
 34. considerant, quem in cruce cernis morientem, confuge. Heu Domine mi, hic omnia perat
 35. atque de illis sic tibi loquitur: Oculi tui sicut sunt & tormenta; si oculos aspicias, quæ ubi
 36. pisina in Hierosolymis sunt in porta filia multitu- lætabatur obtutu, nunc illos cernis languere
 37. dinis. Similes sunt piscinae Heiebor: quæ ad coopertos: si manus inspicias, i quibus olim
 38. omne representant quod in ciuitate peragitur. benedicebatur, illas modo conspicias harpo
 39. O quæ aperti sunt uirginis oculi: quidquid e- ginibus durisque clauis transfossæ. Si pedes
 40. nim in Christo fit, quando uidet illū occum- attendat, quod tones uultu suo apposuit alo
 41. bentem, cordis eius intima peruadit Videre randum, illud modo considerat apertum &
 42. illum in cruce exaltat: pusillima eius viscera dylatatum. Si corpus contempletur quod
 43. exereuiat: audire illum postulantem potum, pulchritudinis erat prodigium, atque ex in
 44. aspiciere coangultatum, cœnere spiritum suum membrorum propo: tione suauissimum spolia
 45. emittentem, reflexiones quam excitabat eulum, spiritus iam hæret, vulneribus, & uicæ
 46. in anima eius doloris acerbissimi: nam ut cibis execrabilis. Si oculos in faciem exten
 47. diximus, necesse fuit eam singulari Dei sulcici- ciat, quæ fuerat olim consolationis recepta
 48. subsidio diuinoq; spiritu ad uitæ suæ con- culum, nunc illam uidere est ita defiguratam
 49. seruationem; nec non singulariter fuit gratiæ ut ipsa matri sit doloris excruciatæ: non habet
 50. prodigium uitam conseruare integram tot ubi requiescat: per uicæ redum late uicæ
 51. mortibus transfixam angustis. O columba tormentis: Stabas iuxta crucem.

II.

Virginis
amor his
omnibus
antefer-
tur.

Cant. 7. 4.

IV.

Allego-
ria de
columba
Noë.

10. Quia Christum filium erat solius matris
sue sanctissimum esse feruentius quam
omnes matres suos, diligebat: unde fuit
in ipsa dolor ex eius morte molestior.

omnes matres in suis: alij namque filij sunt: erat so-
patris & matris: sicut filius de utroque
participat natura, sic amor inter utrumque
diuiditur. Christus autem tantum est filius
virginis: filius fuit sine patre in natura
humana quam accepit a matre: Non ex virili
semine sed mystico spiramine. Et ita dixit
Euangelista: peperit filium suum virginis.
peperit filium suum: notum est omnibus quod
si illum pepererit filius eius esse debeat: unde
videbatur verbum illud suum, esse se perfluum.
Nihilominus optime dixit suum: et declararet
Christum Dominum non fuisse conceptum
ex virili semine, nec habere Patrem hic in
terra sed solam suam SS. Matrem: nam illum
Spiritus S. obumbratione castissimo suo
stero conceperat: qua de causa nullus ita
matris suae filius est ac Christus Dominus.
filius est acratiss. Virg. quia filius erat solius
absque patre matris: unde magis suae quam
ceteri sunt materu suarum filij. Ex his inferitur
quod etiam in naturali amore, quo virgo
purissima, filium amplexa est, fuerit ipsa
seueratissima, cum enim Christus non nisi ab
ipsa sola naturam haberet humanam, absque
societate Patris naturalis hic in mundo, non
erat amor hic diuersus, sed virgo ex se ipsa
illum diligebat, & etiam ex ea parte qua
Pater eum diligere: unde tenerius illum
amabat, quam omnes matres filios suos. Si
huic igitur adiungas amorem gratiae &
charitatis, qui supremus erat inter omnes,
quo cunctae creaturae Deum dilexerunt,
multo feruentiorem quam ardentium Se-
raphinorum: qui supremos exprit gradus
amoris quo Virgo filium complectebatur.
Ex altera parte plane infinito merebatur
filius hic amore diligi: puncta sunt haec, quae
Virgineae dilectionis erga Christum testantur
magitudinem.
Ex amore rei alienius inferitur dolor ac
tristitia ex eius amissione: cum talis igitur
sit virginis amor qualis erit illa tristitia,
quam illi adfert conspectus filij sui in cruce
morientis? Quando Ioseph Praeox Egypti
retinere si i voluit Benjamin, proposuit illi
Ruben acerbissimum cordis dolorem quo
patris Iacob viscera ex alienia sua sui volue-
rantentur, quem tantopere diligebat, quem
si a latere suo & oculis certicet creptum,
optimus senex ad portas mortis deduceretur,
quod

Mater eius. Amplius exponit Euangelista
Maquam immensa fuerit virginis tristitia,
dicens nobis: quod dolor fuerit matris, quae
ad crucem stabat videns filium suum dira
passentem, tantisque momentem angulitit, &
quem iam vt mortuum lugebat. Quanto
aliquid amatur affectuarius, tanto lugeatur
etiam amissio molestius vt diximus. Affectu
profertus integerrime fidei famulum, qui
matris tuo composito creditam sibi uber-
nat famulam: moritur hic tantam ex eius
obitu concipit tristitiam, vt nullam admittat
conuoluntatem. Dominus, cur tanto dolore
vehementer? quia moleste fero huius mei
famuli discessum, quem plurimi faciebam
hic est tantae caelestis iustitiae. Multum est
dolor: ac sine ulla comparatione multo gra-
uio est tristitia ex nece filij: quantumuis
cum ames famulum, aidentius tamen filium
diligis: unde filij mors est amarior. Et licet
haec tanta sit tristitia, formus tot stringitur
muleris molitiae a ex mariti sui discessu, quem
in corde suo vitaeque charius complectebatur:
quia amor erat ardentior. Virgo plurimum
amabat Christum. Mater eius. Primor amor
erat matris, qui supremus est modum iudicio n-
naturae: sicut mater vitulum amat filium, ita ego
te diligam frater mi Ionathas. Nullam aliam
causam maiorem hypetbolein qua amorem
suum quo diligebat Ionathas. testatur
quam dicendo quod cum vt mater filium
complecteretur, qui amor ceteris p: mam
erit. Quamuis fuit ille dolor quo Si nauis
vires ingemunt dum illi filius emortuit, tan-
tus vt illi loquebantur a demerit, nec villas ha-
berent vires nisi quibus se peius prosierne-
ret. Eder nec eum d: mitteret, donec e tumulo
filium reuocaret: quia matris ardebat a-
mor flagrantissimo: & supra modum do-
lorem prouocet in maribus iactura & mors
filij: gratum vnicui, qualis erat hic Sona-
mistris.
Dominus nostra Virgo Maria maiorem
habuit in filio suo partem quam reliqua

quod illi verbis probabat elegantioribus :
 Igitur si intraneo ad seruum tuum, patrem
 nostrum. & puer defuerit, cum huius anima
 pendens ex anima illius, videlicet cum non esse
 nobiscum, morietur. & deducet famuli tui canos
 eius cum dolore ad inferos. Domine, penderet patris
 nollit Iacob vita, ex vita Beniamin hac
 ablata, & illa quoque auferetur, & spiritibus
 Pater noster foam cum inferni doloribus
 absoluet. Ex his dolorem Virginis licet in-
 ferre, quando vidit filium in cruce expuan-
 tem : cum vita sua ex Christi vita penderet
 propter amorem, quo mater illi afflictebatur.
 Grauilimè doletis si molis tibi dens
 erueretur, eo quod carni fissi inhiereat, qui
 si ab illa euellatur acutissimum hoc tibi
 infligit cruciatum, sic ut tibi cum illo anima
 quoque euelli videatur. Quam profundè
 infixæ erat vita animaque Christi cordi vir-
 ginis Sacratissima eiusque penetralibus ? Si
 vita Christo auferatur, quid hoc aliud, quam
 quod cordis virginis particula pariter eruat-
 appende quam dolenter filium suum videret
 expirantem ? Matronam considera genere
 conspicuam, cui natus esset filius obedien-
 tissimus qui curam eius ageret, matrisque
 foret ut lumen oculorum gratissimum : fide-
 listimus matris, qui nulli rei ita studeret
 quam eius consulationi & delictis : charissi-
 mus frater illi semper ad latus quibuslibet
 occurrens necessitatibus : Pater amantissimus,
 qui sub vmbra protectionis suæ illam futi-
 peret indemnem, de quo nunquam timere
 posset aut suspicari quod eam aliquando esset
 deferturus, aut in aliquo defuturus : quanto
 hæc solamine lacta tutaque requiesceret quod
 si hotem aliquis deficeret, non leui torqueret-
 tur hæc Domina afflictione : quia in quolibet
 eorum pars magna deficeret : illi suæ conso-
 lationis : porro si simul omnes exciderent
 quanta foret eius afflictio, quanta desolatio :
 cum id omne perderet, quod dolores illi posset
 poenæque allevare ?
 Hoc Anna Tobie mater testatur, ut
 generalem exponeret consolationem qua in
 illo omnibus his finebantur quæ modo
 proposuimus, dum vniuersalim enarrat tristi-
 tiam quam ex filij sui iactura & absentia sen-
 tiebant, & omnimodam, quæ potiri poterant,
 recreationem : *Ben heu me, fili me, ut quid te
 Tob. 10. 5. misimus peregrinari, lumen oculorum nostrorum,*
*batulum fenestris nostræ, filium visus
 spem posteritatis nostræ. Omnia simul in te
 habentes. Imaginare & uisum Christum in
 B. virg. in spoum suum patrem, filium, &
 fratrem. in ipso quippe solo omnem potest
 bar consolationem, quæ in his omnibus specia-
 potest : illo deficiente, cuncta ipsi deficiunt,
 ut verè lamentari possit : Et ego quæ sol bar
 duo mihi veneros & uisum & fratrem.
 Orbatur filio & spouo suo, quid faceret
 quo perget ? O dolor ! O lacrymæ ! O Mater
 rebus omnibus quas afflictas nominat quæ
 tuilior : Et si dolor matris ad extremum tale
 peruenit, quando filium suum vidit emen-
 tem, ut illi vita defecere, licet illi conge-
 mati, de qua scribit M. Fr. P. Ludouicus Gu-
 natenus, eius in Portugalia filius glorio-
 fuerat addictus truncandus, & impleto more
 decereto, abscissoque capite statum in
 illud loco publico fixum spectandem propo-
 netur : cum autem mater affectu non
 sequenti videre desideraret caput, eo postea
 est, quod cum uisisset eodem die mortu-
 corruit. Si hoc igitur dolor efficere uenit
 pro filio qui non tanto dignus erat amore
 quanto Christus diligendus : quid de Virgine
 sentiemus, quæ sola molesta quam unquam
 simul matres uici sui filij mortem celebrabat
 quando uidit illum crucifixum, quam
 diligere merebatur infinito ?*
 §. 11. Ita vicina astat virgo Domina
 fra cruci filij sui, ut in ipsa uideat
 crucifixæ, eosdem in corde suo perferens
 cruciatum, quos Christus in corpore uide-
 bat, ut non haberet quo se vertere iu-
 tum inuentura.
 Sicut iuxta crucem filij sui virgo proba-
 tissima in corde suo eodem recipere
 ciatus, quos in corpore suo sanctissimo
 perfererat, & ita uicta, ut in iudicio
 sic e uere crucifixæ. Quæ propter sicut Christus
 in ipsa rotæ oppressus angustis, ut ad illam
 se possit patrem vertere, nisi cruciatum illi
 renouentur uno multiplicentur : sic & uirgo
 matris, ad quam libet se patrem vertat,
 non aliud inuenit, ita cruci proxima, nisi
 cordis fissuram sui dolores augetur, hoc
 modo

volo pendet in cruce Salvator, ut si ex
 aliqua parte quærat sibi lumen, manus
 videntur tormentum. Si locum capiti suo
 quærat cui lassum innotat, ut erat spinis
 circumque coronatum, quam primum
 lignum attingit, tempora eius diuini spiritus
 perfodiant, & cerebrum penetrant ex illis
 acutior. Si manibus velit corporis com-
 moditate sustentationem illisque vim inferre,
 ut pedes corporis pondere prægrauerent, ut
 sine clavis confixa, vulnera clavi dilatant
 amplius, quibus confignatur, nouumque
 nulli periculis cruciatum. Si ut manibus
 vel paululum succurrat, conatur pedibus
 inani, eosdem gradus euulcerat. Si lignum
 homini contingant, ut flagris sunt aperti &
 confixi, & eorum sunt renouata vulnera ex
 crudelissima cruce inconfutis detractio,
 quam tenax illis copulauerat sanguis quem
 effuderat, quando tanta illum feritate, post-
 quam flagellauerat, ea vestierunt: totum
 denovo corpus affigitur. Vnicæ huius mœstis
 representatio sunt illa, quam dicit Iob quãto
 "ut iniquum eiecit lepra iue totus con-
 spersus, nihil aliud habuit, quo vulnera sua
 demulceret, nisi restam languiculæ, quã
 purulentem abstergeret lepram, cuius aspe-
 ritas & dardis noua in illo vulnera pronoc-
 uat; & vetera recidescerebant. *Perussit Iob*
uulnere pessimo à planta pedis usque ad verticem
capitis, qui restam faciem radebat, fidens in sterquir
ista. Talis hodie Christus in cruce præponitur
à planta pedis usque ad verticem, sine pla-
gisque cooperitus dolorosissimis: si namque
seuamem atque dare lassato velit corpori
crucis illud ligno componens, eius asperitate
& duritie denovo vulnera aperuntur, & acu-
tissimas, nouisque pronocatur cruciatos. O
dolor immensus! hunc in cruce Christus
si hinc: & hic ergo ille est, quem ipsa virgo
uacere tolerat: nec enim habet quo se vertat,
et nisi cum doloris sui grauissimo incrementos
et dabitur merito crucem.
 Et meo quidem iudicio, ubi Virgo illa
 in cruce adhibetur, eadem quædam formaba-
 tur ex partibus Christi ad illas quas ipsa in
 cruce suo patiebatur. Accedit proxime ad
 hoc inuicem quædam, quod in Christo
 feruntur operetur, clavi, spinæ, flagra & languis
 effundatur copiosus: quia Christus effudit
 omnem quem habuit sanguinem in cruce
 oblatione: imo quæ modicum supererat

illa que foris enuntiantur: ita ut eadem sint
 verba, idemque ictus qui in parte resonant
 interiori, & quos edis in exteriori: sed in loco
 interiori fortius formari videntur verba, &
 audiri verbera. O Virgo purissima, cor tuum
 castissimum speluncam seu antrum esse dixerò,
 in quo verbera resonant tormentorum, idui-
 que flagellorum, clauorum & lanceæ, quibus
 Christus affigitur: nec non opprobria, con-
 uitia, & calumnie, quibus ab inimicis indignè
 laceratur iam in cruce suspensus: ut autem
 illi vicina adsit Virgo mater, quid hoc aliud
 esse credideris, quàm os speluncæ voces edere
 & cedere strepitum: etenim hæc omnia illa
 spectatrice peraguntur, Christum his tunde-
 bant verberibus, Christo crucifixo blasphemias
 illas irrogabant intolerandas: sed multo
 viuacius illic intus in purissimo corde Virgi-
 nis audiebantur: etenim in interiori eius parte
 echo formabatur pernarum, quas Christus in
 corpore suo patiebatur, & multo amaritius
 recipiebat cor SS. Matris dolores, sensisque
 molestias, iniurias & opprobria Christo suo
 suo irrogata. Idem sunt dolores & tormenta
 Christi, etique SS. Matris in illo quasi in ore
 speluncæ verberum excitatur strepitus: illa
 quippe in corpore suo SS. sustinet, sed in
 interiori cordis parte SS. Matris audiuntur:
 etenim dolores illos omnes et proprios
 tolerabat intus in anima, atque in tanto
 strepitu reflexiones illæ percipiuntur, ut
 valeatur, quod grauius ipsa pernas in corde
 suo sentiat, & angustias, iuxta quod gra-
 uiores sunt animæ quàm corporis afflictio-
 nes.

Precepit Deus erigi in tabernaculo suo
 duo altaria sibi vicina: vnum ex parte vna, &
 alterum ex alia. In vno, audiri vult & exerceri
 instrumenta ferri, quocirca in illo sanguis
 effundebatur: atque in altero operari ignem,
 quo thus incendatur: ut in illo carnes offeran-
 tur, in hoc autem odoriamenta. Mirabile
 mysterium tabernaculi in monte Caluarie:
 bina hic eriguntur altaria Christi & Mariæ: in
 vtroque sacrificia dedicantur tormentorum,
 pernarum & dolorum mortis Salus eius, sed
 hoc inuicem querimus, quod in Christo
 feruntur operetur, clavi, spinæ, flagra & languis
 effundatur copiosus: quia Christus effudit
 omnem quem habuit sanguinem in cruce
 oblatione: imo quæ modicum supererat

Ille qui Bapt. de la Nuza Tom. IV.

K r e c u l

Ioh. 19. *cuspidē lancee voluit elici: Ex continuo exiit
 sanguis & aqua. In B. Virgine operatur amoris
 ignis, quia erga Christum se nec eximio, Deo
 in sacrificium offert eadem penas, dolores,
 & tormenta, quibus sibi cordis intima
 torquebantur, sicut Christo corporis sui
 membra. Sicut autem, ignis ferum superat
 acuitate: molestior est iniuria, quam Virgo
 sentit in anima, quam dolor ille quem
 Christus in corpore, ex ea parte, quā bona
 sine mala animi, potiora sunt quam corpore:
 Stabat iuxta crucem: et in corde suo
 eodem quos Christus in cruce, perculit
 dolores: unde erant in illa fletu: Christis
 Prænouerat Deus quā proprius, miris
 esset matri dolor, quæ filium spectaret
 aspirantem: & quia eo vique augeri pote-
 rat, ut mors filii à matre conspiceret, illam
 interimeret, veluti in matribus leuamen huius
 tormenti præcanere, et am in animalibus
 Deo consecratis in sacrificium, Quapropter
 intinxit: ut eodem die ouis cum agno non
 occideretur nec immolaretur: hanc autem
 rationem huius præcepti adducunt SS. PP.
 quia contingere poterat, ut ad eandem la-
 niceram occurrerent sibi ouis & agnus,
 & ouis agnum cerneret immolari: quia
 verò matri propria mortis pena sufficiebat
 prohibet Deus ne alia grauior illi pena
 infligatur, nempe ex morte filij sui, quem
 videt sacrificari: oculi namque matris, quæ
 filium cernit morientem, licet ouis, sic
 nullo prædicta iudicio tamen ouis mortem
 sentit ut propriam, unde hoc Deus lege sua
 fieri prohibuit. Illam penam, utpote adeo
 grauem cum nolit Deus ut ouis patiat, ut
 mater agni, iam immolanda, decernit Deus
 ut Virgo patiat, quia voluit illam martyrem
 et tollere illustriorem & martyrio quidem
 illustratissimo nempe eodem quò Christus in
 cruce occubuit: ut autem per illud fieret
 illustrior, non permittit ut aliud quàm id quod
 Christus, ipsa patiat, Et hoc quomodo fieri
 si præsens adit, & vicina cruci dum Christus
 in ea patitur: etenim ipsum intuetur morientē,
 ut propria mater, & amore flagrans arden-
 tissimo, grauisimè in corde suo eadem susti-
 neret tormenta, quæ filius suos in corpore
 tolerabat. Et igitur si concedatur illi quod
 ouis interdicitur, cuius agnus est immolandus
 ut præsens adit d. umi sui Christi sacrificio
 quatenus Deo singulari illam auxilio falerit
 te, in corde eius dolor ille perferret mori
 filij sui de siderat simili, siatque que martyrio
 eius tantò gloriofius.
 §. 12. *Christus B. Virgini simul non ab-
 scribit matris, quando ille de cruce lo-
 quitur: quatenus martyrium eius simili
 foret illi quod ipse patiebatur ad eum
 Patre suo destitutus.*
 Verumamen hoc amplius exortemur,
 Crux Christi ea fuit, ut omni delictorum
 solatio moreretur: hoc igitur modo patitur
 proximior cruci Christi adstabat Virgo sic
 noueris hoc non esse simpliciter mon. His-
 tatus est Dominus suos sequaces: *Qui vult
 venire post me, tollat crucem suam & sequatur me.*
 Crux Christi ea fuit, ut abique vno latere
 pateretur: unde sic ait: *Veni in altissimum
 maris, & tempestas demersit me.* Cape similitu-
 dinem: quanto nauis maris infesta turbata
 tempestate, nulla affluget nauis consolatio,
 si celum inueatur, decidit de nubibus,
 imbes, grandines, tonitrua, fulgura, radii
 igniti, scintille, et eam absorbere velle volen-
 tur: si ad latus hoc se conuertat, perdat vltus
 qui nauim à tramite recto quo tendebat auer-
 tate si ad aliud latus, alius spirat turbo, qui
 nauim ad scopulos in frustra, turbulente
 comminuat: nulla parit porta ad quam
 pullando, via illis aperitur. quā de tempesta-
 te liberentur incolumes: omnia direcis con-
 clusa, ne miseris solamen adueniat. Tulit
 fuisse Christum in passione sua, contem-
 plari omni destitutum retr. gerio: nec enim in celo
 repetit illud, nec in terra, nec in amicis, nec
 in nouis, nec in Apostolis, nec in re aliqua, et
 qua sperare aliquos possit. Hæc ea Christi
 crux est, hoc eius illustre Martyrium, sacro
 pluribus in passione sua potius sunt lenientia.
 D. Laurentium craticule ardenti impositum
 celesti Deus lenimine solatus est, & confort-
 tatus. D. Tiberium, & D. Vincentium diuina
 sua gratia roborauit: his omnibus et sua parte,
 solator adfuit Deus cuius dono vires lenie-
 rent ad tormenta, minusque crucians perfer-
 re sentirent. Quapropter adeo hilares erant,
 tantòque lætiores quanto cruciatus erant,
 ac diores.*

Chilium autem nullum affectus est sola
 non, ut quidem a patre suo celesti: quia
 ponit erat ille cui facti factio fiebat offensae,
 quam ex rigore postulabat iustitia, iuxta
 decretum in diuino suo conclusum consilio.
 quod Christus omnes illos cruciatus
 potestque patretur in istam grauitatis
 in se satisfactorem. Et in quantumque
 patrem suos respicebat oculos, porras omni
 no reperit oculos, immo etiam consolati
 ones: totum patris fuit, & amplius patri, dolor
 omnia, omnia dolor. Vnum tangam modo
 quod angustias eius lenire poterat: & exocia
 tis grauis irritabat, dum eam intueretur croci
 fixa straxit, & eadem in corde suo toleran
 tem, quae filius angustias: *Subat iuxta crucem*
 & absque illo genere consolationis sibi
 comparem: ut non habeat quo confugiat: nisi
 ad filij sui crocem, illum deprecatur, ut per
 illam patientiam illi tanto ferendo dolori
 largiretur: quia, quidquid sibi habet proxi
 mum, eum est, etiam & ipse dilectus disci
 pulus D. Iohannes illi vicinus nouum illi
 promocat tormentum in illa tam iniqua
 cum Christo commutatione, quando a filio illi
 subrogatur in filium: *Mulier ecce filius tuus.*
 Hoc enim nihil fuit aliud quam nouas ex
 plodere laguas quibus materna viscera lau
 crabantur.
 Multi SS. PP. dubitarunt, quid cause fuerit
 quod Christus hac occasione B. Virgini
 matris nomen subtraheret, tan
 tumque dixerit, *Mulier*. Quorum alij pietatem
 spectantes respondunt: quod noluerit ea hora
 matris eam nomine compellere, ne tristitia
 illam affigeret, nouoque illo nomine cor
 deperit se spiculo irasceret. Dilectebat ex
 hoc mundo Christus materque eius sanctissi
 ma tantis ex eius absentia angustis obtrece
 batur, ut hoc solum sufficeret quo cor eius
 inextinguibile tantum premeretur inextinguibile, quam
 nec Angelorum nec hominum, complecti vale
 rent ingenia. Quod si Apollolis tantus in
 salute maioris Christi absentia, quantum ap
 ple saluator illis aperuit, dum de morte sua
 iam illanti locutus, atque ad Patrem discessit,
 sic ait: *Sed quis hoc locutus sum vobis, tristitia*
 inextinguibile cor vestrum, quae cor eorum erat
 inextinguibile ex amore & afflictione spiritus
 inextinguibile et Christi absentia contrahatur: quid
 uide B. Virgine nobis iudicandum? Ne vero

novo dolore matris augetur desolationem,
 ab illo tunc nomine & titulo prudenter ab
 stinuit, ne cruciatum illi duplicaret, sicut Isaac
 filius patri suo Abraham, dolorem exacer
 bavit, quando iam ab illo immolandum illum
 sic alloquitur: *Pater mi*, patris illum nomine
 compellans. Legi tamen hanc & piam ap
 pto declarationem, & sufficit hanc eam
 esse quam SS. Patres assignant, ut eam
 ueneremus, & praeceptam tutamque esse
 censeamus.
 Verum tamen ut proposito nostro loquamur
 apposite, dico: Eo tempore nomen subtrahit
 matris, & tantum ait: *Mulier*: ut per omnia
 matris suae martyrium & tormentum suo
 foret simillimum, quod omni uoluit dei tra
 tum finire subsidio. Dignitas matris Dei tanta
 erat, ut dicit D. Thom. quod quia iam in sua
 excellens comprehenderat infinitatem. Quis
 hoc titulo primum decorata & salutata fuit
 tanto cor eius gaudio delibatum fuit, ut
 eius iurata eam Angelus gratia plenam
 salutauerit. Non est hoc passionis tempus
 uisio uirginis opportunum, sed martyrio,
 dolori, peccaque dedicatum. In illo nihil sit
 oportet quod leuamen adferat, in hac igitur
 occasione titulus ille matris non audiat
 ex ore Christi veri Dei, ne per hanc vel
 minimum eius dolori subtrahatur. Unde
 sicut Christo in ultimo tempore instanti quo
 sperare poterat quoddam desolatus, sui
 leuamentum, ex matris suae Sanctissimae
 praesentia, iam pendens in cruce, grauiorem
 inuenit desolationis & mortis rationem
 in eo quod sciret materna viscera doloris
 gladio transfodi, atque certo quodam dicendi
 modo solamen illi defuisse, quod ipsa filio
 poterat exhibere: ita humiliter statuit ut illi
 Sanctissimae suae matri deficeret vicinus,
 leuaminis praeparum suarum recursus, titulus
 scilicet ille & nomen matris quo illam ea
 tempestate poterat honorare: quocirca illum
 omittit, & nomen assumit mulieris: *Mulier*
ecce filius tuus: ut eo modo tormentum illius
 & martyrium in corde ipsius foret absque
 omni genere leuamenti tenuissimum: sicut
 & suum in corpore erat quantum acerbissi
 mum.
 IV.
 Iohannes
 Christus
 ubi sub
 stituit:
 Ve autem hunc amplius clarerit titulum
 eadem hora in locum suum matri subrogat in
 filium D. Iohannem: *Ecce filius tuus*: ut tanto
 R r r a mole

10 23
 Secunda
 ratio
 1. p. 9. 5.
 IV.
 Iohannes
 Christus
 ubi sub
 stituit:

UNIVERSITÄTS-
 BIBLIOTHEK
 PADERBORN

V. Inde Vir- ginis do- lor ac- crevit.

molesius cor eius hæc mutatio perturbaret. Replevit me amaritudine: acerbiorque castis
 Doctrina est hæc D. Anselmi, & etiam D. piz focavit angustias: ita ut omnia
 Augustini qui prius illud dixerat, quod Ioan- nis doloribus quibus redundavit pie-
 nem pro se commutando, amariorem B. Christi corpus: & ipsa quoque pleatibus
 Virgin. tristitiam ingesserit; sumpsit enim
 iacturæ dolor incrementum, dum illi discipu-
 lus pro magistro subleuitur, & pro creatore
 creatura, & pro Domino seruus, Evæ Abel
 subrogatur æquivalens, unde & solamen
 accipit. B. autem Virgini nequaquam: unde
 dolor accrescit illi, & tormentum. Conatur
 Laban generum suum Iacob ignavus irritare,
 ut illum ex molestia sibi turis subit ret.
 Et quando elapsus postmodum, septennio
 socero fidelis servierat, iamque maioratum
 anima suæ sperare nempe Rachel in sponsam
 sibi tradendam, tantum perfidus molitur
 Laban ut pro Rachel: Liam subleuit. Quis
 ve: bis explicet moerorem quo Iacob oppri-
 mendus erat, permutacionem ætincens adeo
 disparem in sponsa sua quam ex toto corde
 desiderabat? Hoc idem igitur meâ sententiâ
 Christus egit, ut tanto foret dolor eius absque
 omni solatio trucidentior: etenim nullum
 habuit Vugo SS. festinus subleuitusque
 gaudium, quàm dum Christo Domino, Dei
 filio, suoque gloriatur, & matrem se esse
 Deiparam. Ut eo igitur tempore quo filius
 grautoribus demergitur poenarum fluctibus,
 nec ullam invenit apertam solatio ianuam:
 nec illa similiter invenit; appositè titulum
 subijcet matris, mulierem tantummodo eam
 appellans: atque ut acerbius cor matris vul-
 neraret, ad confirmacionem eius quod hæc
 causa fuerit, cur matris nomen omiserit, hæc
 facit commutationem, assignans illi Joannem
 in filium: *Eccè filius tuus*: ut omnino verifi-
 cetur tormentum esse secluso omni leuamine
 martyrij Sanctissimæ Virginis, non minus
 quam Christi: & sicut omnia flumina de
 mari featurunt, atque in illud deovo revo-
 luuntur, omniaque illud recipit sic ut ex illis
 nihil ei superfloat: ita omnia tormenta, dolo-
 res, angustia flouit in Christum, omniaque
 patitur, sic ut nihil illi per hoc superfloat
 etenim *Cum malediceretur, non maledicebat*:
 Sed hoc ea conditione ut *Ierum fluant in cor*
 purissimæ Virginis, & hoc mare possit appel-
 lari tormentorum, sicut & corpus Christi:
Falta est velut mare convulsio tua: Enasit cor
 molitudo: & matris ut mare cruciatuum: quia:

f. 13. *Quamvis omnem spiravit cralid- ratem, quidquid inimici Christi corpus intulerunt, qui fecerit illum torquentur, singularis attamen sui ipsi lacus, ille namque Virginis pelum trans- dit.*

Quando iam Christi corpus clavis confra-
 cin sublimè extulerunt, atque ei secutæ
 impetu in effossum pureum deciderit
 miserunt, ut in eo fixa consisteret, omni
 illi dolores plagasque renouaret. Tunc illi
 obscuratus est, ut tale quid spectaret: tenens
 ut impossibile haberet posse videri creaturam
 in cuius conspectu tanta patitur eius cruciatu
Eris vita tua pendens ante te. Vita, à qua vitam
 dependet esse, & omnium consecutio crea-
 turarum, in ligno pendebit, & eorum
 primò o Virgo purissima, quemodo igni
 fieri potest ut vitam creatura videret?
 Ea igitur de causa sol obscuratur, & velut
 sibi oppandit tenebrarum ne in creaturam
 tantam videat immanitatem. Quale ergo
 futurum est Virginis tristissime tormentum
 illum pati conspicientis? Quamvis eor eam
 dolor opprelsit dum cerat Christum
 cruce morientem, nec habentem ubi capere
 suum spinis confossum lassumque rediret
 quiescat? Secun^o filium contemplantur
 mortis dolore ac poena colluctantem:
Cum clamore valido ex larynx respicit
 Petre præ dolore suffragantur, terra vocat,
 & concutitur, aperiantur sepulchra: atque
 ut dixit Dni. Dionys. *Tota mundi machina*
dissoluitur. Vniuersa mundi moles tremore
 concussus dissoluitur et aëro dolerent
 nimo & ipsi mortales inimici præ terrore
 constabescunt, suaque rudentur pedes illi
 ac: rōssimi meroris argumentum: *Reuerentia*
percutiebant pectora sua. Denique omnia
 lamentandi huius & hortentis spectatores,
 supplicij tantis agitatis sunt interitus angustia
 ut sibi mortem immingere non subiret
 iudicarent: *Omnes qui aderunt ad stratum*

1. Pet. 1.
 21.
 Thren. 3.
 15.

illo exequi, quod in specie fortitatis, vt ratum, & maiorem causare posset admirationem, quale est à mortuo caduere novam expetere vinctam! & inauditum crudelitatis & sicut tormentum! Imo & ipse Euangelista hortatur vt hoc tanquam tale notaremus, dum ait: *Vt viderem iam mortuum, vnus militum lancea latus eius aperuit.* Si mortuum eum vidistis, velle que oculi sint illius testes obitos: *Viderunt eum iam mortuum:* vt quid cum lancea traufoditis, O diuam lanceam! Sed quia illa resecrata fuit materno e-r-di transfigendo: hæc ipsa tanto clarius eorum arguit inhumanitatem; vnde & crudelis dicitur: *Murone dno lancea:* quia trilitimæ Virginis viscera lancinauit.

Et quam primum iclum excepit lanceæ: *Continuo exiit sanguis & aqua:* testatur Euangelista. Nonnulli dixerunt, hæc non fuisse veram aquam, sed pituitam vel flegma, vel pituitosum quemdam humorem. Et huic dicunt attributum nomen aquæ, quia aqua in eo prædominatur. Attamen summus Pontifex Innocentius definiuit fuisse veram aquam; & semper quotiescumque ad hoc alludit, de quo modo sermo est, de vera loquitur aqua: *Tres sunt qui testimonium dant in terra: Spiritus, aqua, & sanguis.* Spiritus, quem ad Patrem luum misit, dum exspiraret, veridicum præbet testimonium, quod Christus Dominus noster veram habuerit animam rationalem. Sanguis testatur corpus Christi fuisse verè viuum, & animatum, ex quatuor humoribus compositum: etenim eorum primarius est sanguis. Et aqua conuincit quod verè compositum fuerit & mixtum ex quatuor elementis. Et alio loco idem confirmat præfatus Euangelista: *Hic est qui venit, non in aqua solus, sed in aqua & sanguine.* Et hæc omnia ita fieri debent ut Deo: Primo: vt assereret vera Christi Saluatoris humanitas Secundo: vt patefceret quod Christi virtus ad emundanda peccata non in solo consisteret sanguine, nec in sola aqua, sed in utroque sanguine & aqua. Quod Dn. Ambros. sublimi declarat intellectu: *Quare aqua? Quare sanguis? Aqua vt mundaret, sanguis vt redimeret.* Nostrarum mundities animarum facienda erat per aquam, & remissio culpæ per sanguinis effusionem: quando namque ex aperto Christi latere profudit sanguis & aqua, quid aliud inuuit quam

Nam hoc specificat, quia verba non cessant, si igitur tantus in omnibus dolor, quæritus in corde Virginis?

Tertio: sumptis augmentum tristitia quædo conuolantes vidit satellites gladius armatos & scilicet vt Saluatori crura dissecerent: *vt sua gererent crura.* Vt autem ad idem venient hoc executuri, mortuum inueniunt vnde consilium in horribiliorem illam mirantur adueniunt: *Ad lesim auertit eum viderunt eum iam mortuum, non fuerunt eius crura sed vnus militum lancea latus eius aperuit.* Non illi fregerunt crura, sicut ceteris, quia mortuum inueniunt: *Sed vnus militum.* &c. Ex vi illius percussiois crura in se se contempunt, & vulnera plage que corpori Christi amplius dilatata sunt, ac mollissimi matris eius renouati cruciatus, iam Virgo crucem propius accesserat: nam quando filius cruci figebatur, inquit Euangelista ipsa cum uotis erat à longe, id est parum remotus illis qui illum cruciungebant, prope tamen vt videre posset & audire, quid illi poterat indicare, ac ita prope accessit vt eam Christus alloqui poterit.

Vab immites ministri: Vah corda lapideæ: an ergo ita parum perulisse censeis corpus viuum, vt nec mortuo veltis ignoscere?

Quis tantus inimicitia furor, qui non temeratur, dum cernit sibi prostratum ad pedes inimicum? Quomodo ergo cetera, o barbari, non sedantur rabies dum iam Christum cernitis in cruce mortuum, sed vultis vt etiam mortuo vulnus insignatur adeo inhumanum?

O dira lancea: quam appositè de te canit Ecclesi: *Murone dno lancea.* Plaga crudelis & dira lancea. Sed quis forte eam vocauerit in piam: quia clauis corpus penetrantur viuum, vnde & suam prodiderunt immunitatem, sed lancea latus aperuit corpori defuncto vnde nec crudelis videret nominanda; sed singulari mysterio, optimaque ratione hoc expentit ecclesi. Audi quid dicat: *Quo vulneratus appert vstra præsentia, eiq; accessibilissima iudicia,* nouum hoc inuenere crudelitatis, gressu: etenim supra id ad quod accedere solet animi alicuius, ascendit vltimè rabies inimicorum aduersus Christi um, cui iam defuncto noua conati sunt infligere vulnera, quod ferissimam illorum arguit immunitatem: per hanc enim ostenderunt se velle in

IV.

vera effluit aqua non pituita, Cap in quodam de celestibus: *Mysterium loan. 1.8. V. Christi etia te flatur. 1. loa 69. D. Ambros. Lib. 4. de sacra. Tom. 4.*

R r r j

Lib de
habit mo
6, 16.
In expof-
ti Symbolo
16
33
VI
Oratio
B. Virgi-
nis ad
milites

quas portam per quam ad Ecclefiam patet
ingredus, atque ad corpus Christi mysticum
effe baptifimum? Et hic vnus est aqua, tan-
guis alter: fic habeo ex Terentia &
Rufino. Omnem hunc accepimus thefaurum
in dolore illo quem Virgo lugens nimis ex-
cendit: mueronis cuspide Christi filij: latus
aperiente concepit amariffimum.

Quando vidit adelle milites qui erant
confrangerent, quam humilis te in genua
profternit: colorum impetratrix coram eis &
tota lacrymis offufa cor iultanter deprecatur
Per Dominum illum, qui de celo nos iuue-
tur, vos obtestor illum ne amplius affligatis.
Ego mater illius fum, ego peperit, gemens &
afflicta filius meus vobis difplicuit, vos
offendit, vobis peperit nauicam, iam illum
occidit, suam vobis remisit clementer
mortem, quam ego libentiffime remitto:
quod si vobis nedum fit satisfactum, in me
velfos conuerfite glarios, vultum vultu me
fedare tabiem, illi pareite faltem nunc de-
functo, dum hęc interim mœfta petorat, adeli
vnus militibus, qui brachium extendit &
toto vibrans lanceam conamine in latus eius
impigit: quæ pectus illi aperit ad viscera
vsque penetrant & corinis intima fibrafque
transfodit. O manus crudeliffimæ! O re-
niffimam lanceam, quæ viscera lancinasti!
O Mater benedicta te ferit hic ictus: iam
anima filij tui corpus reliquerat, cuius loco
tua fubintravit: hic fibi nidum conftitua-
rat, sola erat hoc in cubiculo, & vnus in illo
corpore magis, quam in proprio pectore.
Quocirca muerio crudelis hic est & impius,
vt diximus, latus aperit filij, & materna trans-
fodit viscera. O plagam lateris pretiofam!
Infligam effe dixeris magis amore hominũ,
quam diriffimæ cuspidis ferro. O porta cali-
feneftra Paradifi, locus refugij, turris forti-
tudinis, iustorum fepultura peregrinorum,
fimplicium nidus columbarum, floridus
lectus fpuufe Salomonis. Deus te conuertet
vultus lateris digniffimum: vulnera etenim
iustorum corda: vultus quo vulnerantur
animæ electorum: eosa cuius nullus explicet
pulchritudinem: rubinus pectus non æftima-
bilis: ingreffus ad cor Dei: cellis amoris
eius irrefragabilis, & æternæ vitæ pignus
tutiffimum. O fornax amoris ardentiffima;
domus pacis, thefaurus Ecclefie, & veua

atque vitæ, faluentis in vitam æternam
fons vnus egrs iuens de Paradiso ad migra-
dam vniuerfam lacem terra. Ita muerio pæ-
difi aperitur. Erit fons patens domus danti-
vt omnes pari poffimus facilitate accedere,
eius aquas collecturi, atque illas hauriri,
quibus ardentiffimus concupifcentiarum
noftarum calor extinguitur. O fons do-
lorem cordi: Virgo oris, fed faciem, pau-
fiffimam, & vultem fidelibus Ecclefie hinc
hi funt fructus dolorum: Virgo in vultu
noftarum amatum quies & leu-
mentum.

Non eigna inter Patres erit diftictus
in quo latece Chrifto apertum fuerit vultus
a lactea? Verum est hoc ad Frangellum non
declarat: fed hoc expiunt multum illi
Sancti: in finitro videlicet latece: hoc erit
est latus cordis. Ita fentit D. Ambrosius
latece fuit vulneratus Chriftus, ex quo Eua for-
mata fuit: quia vnde culpa inde gratia
perfeam, gratia per Dominum noftro
Chriftum Gratia quæ suam Chriftus egre-
Ecclefiam, de pñofiffimis eius emanat
vultibus, fed potiffimum ex vultu
te lateris: per hoc datum est infirmitati
culpe remedium, quam mulier in mundum
introduxit. Gratia igitur ex eodem prodit,
latece, de quo egressa est mulier: quæ
ex illo ipfo ex quo prodit infirmitas prodit
& remedium. Egressa est (ita Rufin) in
latece mulier radix culpe: exinde egre-
diatur aqua & fanguis, radix gratiarum.
Exiit mulier, fons peccati & vitæ: hinc
procedat redemptio ac vitæ: Eua enim formata
fuit ex cofa lateris: hinc vult cor, amoris fons.
Vt autem femina foret de pofitarum accita
conjugis fui, id circo ex mente D. Augustini
D. Thomæ & Rupertii, formata fuit ex vultu
conijuge. Ex his ratio colligitur cur plaga
lateris fuerit in finitro: quia plaga lateris
erat, ex qua paternis nobis Chriftus
amorem suum tellaretur. Et hanc obca-
latus illud quod apertum claris cor revelat
& hoc latus est finitrum. Et quantum fup-
hanc fententiam magis confirmat ratio hinc
fali Dni, Chryfoftomi, & Dni Cyrilli: quia
vultus hoc, inquit inciffum est ad am-
cerificandum mortem. Vt si vultus ipfos falleret,
manus non falleret, vnde voluit cor lateris
transfigi: etenim cõ fibrauit actum vultus

morte poterat habere certitudinem: quod
 autem dicitur militem hunc fuisse cecum
 apocryphum est: Nec erat Longinus, quamvis
 hoc nomine compelleret Diu. Augustin.
 erat Longinus Centurio, qui dicebat: *Verè
 filius Dei erat iste.* Qui ut referunt Surtius &
 Lippoman. postmodum insignem Martyrii
 hauriam adeptus est. Et quamuis hæc ratio
 nobis ut possit persuadere vulnus fuisse in
 latere sinistro: magnam tamen est argumen-
 tum ex consuetudine antiquarum imaginum,
 quæ vulnus notant in latere dextero: ut
 cum illa percussio fuit ea, quæ Virgini
 animam transfudit, eo modo fieri debebat:
 quæ idem magis penetraret S. Christi corpus:
 unde corpus in ipso vulnus à latere dextero, &
 aperuit lancea vsque ad cor, quo percussura
 tanto fuit crudelior, maioremque intulit
 sanctissima Virgini cruciatum.

14. Remouant B. Virgini dolores sacra
 Passio instrumenta, quando dum de
 cruce deponitur Ioseph & Nicodemus
 hæc illi consignant.

Post hæc: Tam paucis horis tæc peracta
 sunt in Passione mortisque Saluatoris, ut
 nulla illis conscribendis charta sufficere: nec
 ipsi Angeli, licet omnes in linguas verteren-
 tur, illi multis possent annis explicare: sunt
 ea soli Deo cognita Tu scis in proprium meum
 & miseriam meam Cum sero esset. Cum iam
 militi & carnifices à cruciando illum
 allacerentur, quem iam toto corpore laxaue-
 rant, & mille partibus aperuerant: *Veni
 Ioseph ab Arimathea.* Ad solis occasum accesserunt
 Ioseph & Nicodemus: Ioseph vii fan-
 gunt illi stris in seculari statu, ex ciuitate
 secundum Arimathea vel Armata, vel iuxta
 Notum Hieronymum, Ramathaim ciuitate
 celebri ex Samuelis Propheta: Natinitate.
 Nobilis Decario: & officio conspicuus Sena-
 tor, vel Consiliarius, ut habet textus Græcus:
 Nepos interpretatur Diu. Hieronym. illud
 statim: *Non abiit in consilio imperatorum:* vitam
 tam alex Soppouen. constantem adit Pilat-
 um, coepitque petiri Saluatoris concessit illi
 Ioseph, sed cum prius de morte eius scarrisset
 intutionem: cui se Nicodemus comite n
 ratiouit, & adiutorem ut Christum de cruce

deponeret: iam enim omnem exuerat timo-
 rem. iam gloria incipit sui: *Erit sepulchrum
 eius gloriosum:* danda namque erat illi sepul-
 chra gloria sublimis: quia se ad mortem vsque
 factus obediens humiliauerat: *Filius obediens
 vsque ad mortem.*
 sed amodo gloriosus admodum: idcirco
 priusquam tumulo traderetur, decreuit Deus,
 ut Pilatus iudicam instrueret de eius morte
 verificationem: ut enim à sepulchro sumeret
 gloria nominis eius initium: oportebat ve-
 om vibus mors eius innotesceret manifestata:
 ab eodem enim eius & humiliatio tantum
 ad mortem vsque erat duratura, ipsam integra
 sequeretur exaltatio, & SS. nominis eius
 glorificatio: iam cruce gloria incipit ruti-
 lare, erecto hoste & stabulo regali cruce
 vexillo & statim data hunc nomina festinant
 milites non pauci sub eo militaturi: *Leuabit
 signum in nationibus.* & congregabit populos
 israel, & dispersos iuda colliget à quatuor plagis
 terra. Quam primum erectum est cruce
 vexillum, sub illo dant nomina milites ex
 omnibus nationibus: etenim expulso timore
 ad fidei produnt animi: h. confersionem: *Trit
 radix Jesse, qui stat in signum populeynee.* *Ipsam
 gentes deprecabuntur.* Non ad vnum constra-
 gitur populum, ut verus testamentum solis
 seruatum iudeis, sed signum extollitur omni-
 bus mundi nationibus: *Erit sepulchrum eius
 gloriosum.* Cum extollitur in aera, statim se
 produnt milites eius animosi, qui nullo
 timore trepidi, Pilatum accedunt audacter
 & corpus Christi sibi dari postulant sepelien-
 dum.
 Veniunt Ioseph & Nicodemus, ut vidit
 illos Virgo venientes, suspicata est quod nouo
 crudelitatis inuenio filium essent affecturi:
 quocirca nouis hæc cogitatio cruciatibus
 illam afflixit: ceterum illi propius acce-
 dentes, & lugubri adeo spectaculum istoiti,
 filium tor doloribus laucium, luxato corpore
 pendulum, matrem tristitia absorptam,
 mortis oppressam angustis, fortis sine licet
 admirabilis constantem, ut multo plura
 patitur, & crudeliora sentiat: talia videre
 obliuescent. Contemplor ego quod seruen-
 tes Virginem accesserint, illam in hæc verba
 allocuti, O benedicta inter mulieres, & plus
 benedicta quam omnes mulieres, sed &
 ceteris magis afflicta, potiusque contrita
 Deus.

Ios. 11.
 10.
 Etilip. 2.
 2.
 Ios. 11. 11.
 II.
 Christi
 corpus à
 Ioseph &
 Nicode-
 mo de-
 ponitur.

Deus sit tibi solatio, tantisque ferendis det
 ipse robor angustia. Adsumus hic duo tui
 serui, filij tui & Salvatoris nostri discipuli
 tuo solamini consecrati. Noverit Deus conatos
 nos fuisse tantam auertere feritatem quantam
 in illo nunc ex reuerunt, tantamque nequitiam
 amovete, quantam moliti sunt Principes
 Hierusalem; hanc nos morti consentum
 nullum dedimus aut suffragium: sed parum
 efficere potuimus ut tantum auerteremus ne-
 fas, cum pauci numero essemus: & quia
 videnti seruiste non potuimus, faciemus quod
 in nobis erit illi iam defuncto: hic prope
 diceret Ioseph, novum possideo sepulchrum,
 valde exiguum tanto th. sauro, quod autem
 vicinum sit, consideratione dignum est quia
 pluris aestimatur quae proxima sunt: & quia
 minori negotio cadaver in illud transferre
 poterimus, quasi in deposito. Quantas repen-
 dit illis B. Virgo gratias, quae cunctas
 superavit gratitudine creaturas? Quas illis
 est apprecata benedictiones? dum modus
 absorpta doloribus & angustis oppressa
 mortalibus, tantum ita opportunè, & nece-
 ssitati suae conueniens inuenit subleuanen-
 Dominus sit merces vestra, O Domini, dixit
 illa, atque de manu illius tantae pietatis &
 misericordiae praemium accipiatis. Hoc vos
 oro supplex, ut brachia eius de cruce soluantur,
 mensque corpus tradatis amplectendum
 ut in eius ego brachiis mortissima mori-
 riar.

Ascendunt viri piissimi scalis ad motus quo
 benedictum Christi corpus de cruce demit-
 tant, illas brachia admovent crucis, &
 sursum ascendunt ut clauos dissoluant, &
 inter sanctissima Matris brachia illud reclin-
 ent: Domine, iniuriam fructus facit, qui
 illum tempore, colligit immaturo:
 verumtamen si quis faciat hoc oppor-
 tuno tempore, manifestum est, quod illi
 praestet beneficium: cum illum ex arbore
 decerpendo, eius experitur dulcedinem
 qui eum degustat, eoque modo bonitas eius
 innotescat, ac suauitas & sapor quem con-
 tinet, à comedente percipiatur. Christus
 Dominus iam in cruce mortuus diuinus
 est fructus arboris illius felicissimae. Quando
 primitivus Apostolus tuus D. Petrus affectu
 motus naturali tibi Domine voluit auferre
 cruce: Absit à te Domine, illum accerere

reprehendisti, si dem excipiens verba, qui-
 bus diabolus quando in deserto te con-
 temnatus, tibi conatus auferre te
 diuinitas is, à te hoc exposcens, ut cadens
 in terram illum adorares, nulla alia respicientia
 praesumptionis illius temerariae declaratione
 illum expellens sic exhibuisti: *Vade vno mro*
Satanas, Et hac verborum asperitate diabolus
 repulsi non leuem ostendens indignationem
 ex eo quod tibi studuerit illud auferre, quod
 ex tunc à Patre tuo aeterno receperas. Hoc
 idem igitur D. Petrus demonstrasti, nihil
 exposticum verbis, quo illum à te rececit
Vade post me Satana, scandalum ei mris. Et
 merito; etenim tunc velle Christo conatus
 eripere, nihil aliud erat quam eiusdem fructus
 iniuriam irrogare: non enim maturatus: &
 fructum ante maturitatem colligere est quod
 illi quod habet ex natura, velle auferre
 quis eo potiar, Vultu Divus Petrus ante
 tempus Christo crucem eripere, & quod
 illi adimere quod ex iure naturali acceptum
 à Patre suo, quia per hoc hominum impede-
 batur Redemptio, iuxta decretum in Iosepho
 SS. Trinitatis Tribunali: quocirca tanto eum
 rigore & asperitate increpauit, quanto pro-
 diabolus, tanquam suae diuinitatis vici-
 torem.

Nunc autem mortuus, & de cruce prolatus
 transierat & impleuerat, quae comque sit pu-
 erant per Prophetas, declarando decretum
 illud diuinum, quod ibi conclusum erat, & ut
 dicere poterat: *Consummatum est*, iam crucis
 arboris maturus est fructus, ac prout
 libere viri illi omni sanctitate conspicui videri
 dant illum collecturi: quasi iuxta mare velum
 fructus huius & dulcedinem & bonitatem
 O crux sanctissima, *Flecte ramis arbor altae*
 ad tantam etenim celsitudinem eiecit
 Dominus, locoque statuerat adeo sublimem,
 diuinitis suis te brachiis sit complexus: aut
 quippe naturae vires ad tantam posuissent
 uenire altitudinem, quanta illa est ad quam
 te promouit: quo circa tuos inclina ramos,
 ut homines queant ascendere diuinum com-
 fructum collecturi suauissimum: *Flecte ramos*
 metu reuerentiali arborem hanc & quando
 & quando iam culmen eius ascendentes
 omni qua possunt reuerentia & cultu spi-
 rituali auctorem coronam de capite illo digne

Mat. 16
 23.

res principali Dei thesauro, quandoquidem
 dicit Apollolus: *Caput Christi Deus.* Deus
 caput est Christi, auferant ergo illi coronam,
 & quamvis summa eam veneratione cultu
 que illi ademerint, impossibile fuit omnes
 sic collere spinas, ut non plures sacrosancto
 illi capiti manserint infixæ: tradunt eam D.
 Iosannæ, quam cum ille eximia pronaque
 acceptisset reuerentiâ, eam B. Virgini config-
 uravit: quæ illam sacrosanctis complexa ma-
 nibus in genua procumbit eamque adorans
 ait: Adoro te corona sanctissima, omnibus
 Regum coronis illustrior. O spinæ, quam
 multo maiori voluptate cordi meo vos
 indigerem! Clavi illi portiguntur quos pecto-
 ri applicans admirandam edit exclamatio-
 nem, O clavi, qui manus cælorum opifices
 creabatis, qui palatii celestis ornata sustinetis
 quas loquidem omnes caelestes illas curias
 beatorum ornauerit. Dominus ille, qui mor-
 tuos à vobis pependit: O clavi, qui cor-
 mem penetrastis, quæ vos audacia rebrare
 præcipuos vestris manus pedesque Cæci-
 erunt: O clavi, qui manus sustinuitis susten-
 tantes vniuersi de quibus quasi pendet
 omnis creaturaturam & eam perpetua
 constructio. A vobis omne pependit diuinæ
 potestas iustitiæ & hoc æquale cunctis mundi
 delictibus, si namque hæc ipsi Deo tam graui-
 ter iniecti, quandoquidem dum illis oneratur sic
 iugum: *Factus sum mihi metipso graui-*
ter onus vestra est fortitudo, cum taurum
percussit onus appendere. Conueniens esset
ut vos utrum cuius traderem ex qua cuiusli-
betis inobsequio traditur: itaque rursus cruci in-
fixatur, ubique manserunt.
 Quamvis Metaphrastes dicat, illos à D.
 virgine fuisse sublato in domum: sed ut
 verum ubi cor, illos cruci mansisse infixos:
 etiam Dn. Ambros. ex communi Ecclesiæ
 approbatione docet, quod inuenta cruce
 Domini inuenti fuerint & clavi illi infixi:
 neque quod singulis crucibus clavi adhuc
 viderentur: ut enim eius remanebat in-
 signum peractæ iustitiæ, omnia etiam eius
 remanebant instrumenta, vnde & titulus ei
 remansit appensus. Et ut refert doctissimus
 Cardinal. Baron. ex Thalmud moeris erat
 omnia mortis alicuius iungere simul instru-
 menta: quocirca clavi manserunt in cruce:
 nam illos extrahentes de manibus & tradentes

B. Virgini, postmodum cruci illos infixos erant.
 Cum autem Virgo purissima se clauorum
 his iugiter reliquis obaram, tota dolore
 oppressa ad coronam conuertitur, & inesti-
 mabilis verbis amore tamen diuino flagranti-
 bus sic eam gemens alloquitur. O corona
 coronarum omnium, & diadematum cæli
 terræque pretiosissima! O corona eius qui
 hominum corona est & Angelorum, & co-
 ronæ diuidiæ, imponiturque Regibus & Impe-
 ratoribus! O spinæ potentissimæ, quæ hæc-
 nus mortalium pedes non transcendistis, et
 nunc ad supremum & altissimum Dei caput
 ascendistis! O iusci de pelago enati, & modo
 sanguine ac mari misericordiarum Dei
 irrigati, vos omnem aquatum, maris insalu-
 brem imbibistis amaritudinem, quatenus
 tempora, filij Dei perfodientes, cordis mei
 fibras penetraretis, minique totam aquatum
 amaritudinem dolorum eius penetraretis: O quanta
 mortalium ebibendam propinaretis: O quanta
 malignitas est iohannis in sanctis! Hoc dictum
 est de inimicis qui sanctam civitatem Hieru-
 salem templumque sanctum euerterunt: *Allego-*
ria de e-
& in summitatibus templi turribus, & angulis
versis v-
ingignis, Trophæa sua (si Euthymio credimus) be Hie-
erexerunt in templi porticibus & arctis: i
rusalem.
Quasi in sylva lignorum securibus exciderunt,
Demoliebantur, & ardebant pretiosas
illas valvas animo ita feroci & alacri ac si
ligna in montibus detruncarent. Videbantur
in templo Salomonis plures imagines &
figuræ sanctorum, & multæ illarum erant in
S. Tabernaculo, & in porticibus Cherubino-
rum alis instructæ, formâ iuuenum pulcher-
rima: sic enim nonnulli auctores temporibus
illis coæui testantur. Pendebant & aliæ figuræ
quæ dicebantur Tetaphin, quibus templum
miro graioque modo ornabatur. Ad hanc
venerunt urbem inimici, eamque taliter
deluxerunt, ut nihil integrum remanserit,
nec in ipsâ, nec in templo, illius ex illis quibus
præ multitudine & varietate figurarum tem-
plum illud splendebat augustius & omnia
demoliti sunt, confecerunt, & sacrilegè
prophanauerunt, ut a lacrymas luctumque
monerentur illi qui templum illud in sua
venustate, splendore cultuque videbant orna-
tissimam.
 O Christe Domine, templum omni sancti-
 tate

Pf. 73. 3.
 VII.
 Allego-
 ria de e-
 VIII.
 Apolre

Hieron Bapt. de la Naza Tom IV

S s s

phc ad
Christu.
2f.44.

Can. 5.
14.

22 tate sanctius, gratiori decorum pulchritudine,
 23 quam quis unquam in filiis hominum specta-
 24 bilem est admiratus! *Speciosas forma pro filijs*
 25 *hominum.* Quam vim, quam penetrantes, quam
 26 pulchri, & pleni veneratione oculi! O sacrum
 27 os ita saluti notitas congruum ut rinos effu-
 28 deret gratiarum: *Diffusa est gratia in labijs tuis:*
 29 *Preh quales manus Ternatiles plena hyacinthis*
 30 *Quis pedes non admittetur, ita compositos ad*
 31 *gressus adeo ordinatos! Quam pulchri sunt*
 32 *gressus tui.* Corpus admittor diuino formatum
 33 artificio. Infulit in templum illud diuinum
 34 rabies furorque inimicorum: in eo omnem
 35 suam expleverunt atrocissimi crudelitatem
 36 & qualis modo nobis ostenditur? Oculi
 37 sanguine fluidi & obfuscati: facies illa diuina
 38 tot spuris, tot conspurcata colaphis, labia
 39 pallentia, os hians, & amaritudine pleum
 40 caput spinis terebriatum, manus perforata
 41 pedes harpaginibus clauisque confixi: *O quanta*
 42 *malignatus est inimicus in Saulis!* Si Domine
 43 cantis te inimici tormentis examinarunt,
 44 quam afflicti, quam triste fuit cor Matris
 45 tuæ piissimæ?
 46
 47 *f. 15. Recipit in sinum suum Virgo sanctis-*
 48 *sima corpus filij sui emortuum. Nouam*
 49 *notemus doloris eius circumstantiam.*

Deponitur Christus de Cruce.

3 Tandem corpus illud demittunt sanctis-
 4 simum: & cum iam illud à cruce dis-
 5 soluisent, instantes & dolenter deprecatur
 6 Virgo illa piissima nobilissimos illos &
 7 sanctissimos viros ut sibi illud consignent
 8 nec sibi mortuum auferant, & cum viuum
 9 sibi hostes abstulerint, & amplexus illi vale-
 10 dictionis dare viuenti non licuerit, saltem
 11 mortuo dare patiamur. O vniuersissimum
 12 quid ageris? Tali negare Domine quod
 13 tot peti singultibus cordisque suspirijs,
 14 nimiam reuoluer crudelitatem, ferocisque
 15 vos arguit, postquam ab inimicis eius tot
 16 extremis oppressa fuit generibus inmanitatis,
 17 quid hoc autem esset aliud quam præter
 18 afflictionem, & vestram adiungere illi
 19 feritatem. Nec par est ut in illam fitis
 20 filij sui inimicis inhumaniores, qui adeo
 21 manifestè suam aduersus illum prodiderunt
 22 impietatem: & cum ambos tanta moueat
 23 compassio, vestra non est hoc pietatis tam

iusta illi negare postulat. Sed corpus illud
 trahere tot vulneribus faucum, an heros
 est illam occideret? Cum ergo tum è vico
 illum continet ut illum tangat, sanguine
 tot innumera fundunt vulnera, quæ
 manibus illius adhærebit quæ corpus illud
 sunt receptoræ, dolore confectæ pellex
 eius callissimam, Sed quomodo præparato
 sunt illæ rationes, obtinuit tamen in vni-
 illis illusterrimis erga Matrem pietas, et
 iure postulantis sibi tradi filium quæ
 est matris, unde tradunt illum matris, & eius
 callissimo sinui committunt, quæ illam
 receptura & amplexura reledit, conseru-
 hactenus stetit. Ut enim filio cruce
 non sunt, ut itans dolores pareret, quæ
 nec ipsa voluit non stare, ut illis matris
 compateretur, & doloris sui tellaretur
 eia.
 O Angeli pacis comites adiungat
 sitiones spiritus, quas exagere debet
 conspectus ille creatoris vultu adeo immanis
 sauciat, & defuncti, eiusque tristissima matris
 doloris consideratio, quæ tantis & uno
 delictos solatio ex filij mortui committit
 patitur cruciatus: & quæ tantam in anima
 sua perfecti afflictionem, ut mortem adfuit,
 dum ab ea videt sibi filium exipi, cordis sui
 vitam optatissimam. Plorate celi, super
 firmamenti stelle sublimioris, concipite
 iugemiteat mundi creatura, & plaudite
 Sacrosanctæ matris comitetur angelus
 Corpus igitur luxatum amplectitur, tot
 oscula, stringit pectore, huc etiam illi
 vires sufficiebant: vultum suum arguunt
 ac venerandum spinis implicat et
 reddus capitique infans facie sacrosanctæ
 adhibet, & Matris vultus sanguine rubentem
 tingitque filij, & quem denno filius effudit
 abstergit illa diuorum suorum laborum
 mappâ mundissimæ: etem callidissima
 illi oscula illum conabatur restringere, ut
 tumique eius emundare, & brachis detinere
 corpus stringens amantissimis in hoc
 prorumpit. O vita mortua! O lux oblitata
 o formositas deturpata! O lumen occultum
 meorum in noctis conuersum reuerbera! O
 anime mee passus Eclypsum! O rosa paradisi
 quid manus tuæ, fili mi, deliquerunt, ut
 apertas adeo luceam? Quid cor tuum peccat
 piissimum & amantissimum, quod cœlesti
 matris

mercedem lancee perforetur? Quid in divinis
oculis culpandum, quod illos mortis
dolorum necessitate conclusos? O speculum
manus meae crystallinum, quis te maculis
conspexit? Heu quam illae manus quae sic
demum tuam demoliti sunt figuram, tuamque
perterunt sordare pulchritudinem? Quenam
illae spinae sunt quas et pretiosissima illius
corosae reliquias manus meae in tuo offe-
derunt? Heu summum mundi sacerdo-
tem, quae sunt hae insignia, quae lumina mea
in tuo conspiciant corpore? Quis ita caeli
sordidum speculum ac venustatem? Quis
sanctarum faciem gratiarum sordibus in-
quinavit? Hinc sunt illi oculi, qui sua pul-
chritudine & splendore soli tenebras offun-
debant? Haec sunt illae manus quae mortuos
desuete suscitabant quos tangebant? Hoc
erat illud os ex quo flumina scaturiebant
gratiarum quae de glorioso caeli paradiso
caeli profundebant vberibus? Tantumne manus
dominum aduersus Deum potuerunt? Quae
causa, fili mi, ob quam talis tibi mors insige-
ret? An haec sunt tot bonis operibus debita
gratiarum actiones? Hec tunc tanta par-
ticipi primum? Haec tunc tanta merces
digna doctorum? Huc usque mundi peruenit
iniquitas? Huc usque demonis obdurata
peruersitas? Huc usque bonitas dei que
obtemperat? An adeo peccatum deus execratur?
Tantumne respicebatur ad hominis vultus
colore satisfactionem? Tantumne facit Deus
hominum salutem? Fili mi, mihi non loqueris
quod obtemperat? O creata lingua, quae tam
melios, verbis tuis somnia, tot loquelam
vultuque tribuisti: quis tantum tibi silentium
imposuit, et nec matri respondeas? O Pater
veterum! O amator hominum! illis misericors,
suo alicui tuo fueris? Cordis mei tempe-
stas hinc inde nosse, quanti sint Tibi
periculis est quot vulnera plagasque quot
corpore hoc receperit, & tot vita mea mortes
reuerentii. His non obstantibus ego crea-
turam omnium afflictilima pro hoc meo
amertu gratias tibi rependo infinitas: mihi
insigne te hoc ita voluisse, et capiam inde
dolori meo letamentum. De manutua missum
etiam gladium meis insignam precordis, &
quo laboribus domique aequales tibi solnam
grati.

Denique caput inuenerit spinis ulceratum.
Terra erat haec nata mihi, quae ipsa produceret
An terra haec maledicta est, et hunc proferat
fructum? Sed et video, exorta non sunt sed
adulterinae & suppositae: traditus enim tu
manibus hominum, quorum manus cum
non nisi spinis sine armata, certum erat,
illas tibi ab eis insidendas, Oculos atrenti
confiderat: qualia erant hae lumina, et sic
obscurebantur? Heu manus potentissimae!
Hoc tunc vobis rependunt premium pro
beneficiis quibus illos abunde cumulasti? An
ergo, dilecte votorum meorum manus aperte
non erant, quas numquam occlusisti, omni-
bus benefactoris? *Aperit tu manus tuam &
implet vana animal benedictione: Ve ita
praeguarum debuerint, quatenus vbertori cu-
mulo depluerant super homines tuarum di-
uinarum fluentia benedictionum? O paradisi
fenestra, cum ita cor tuum omnibus volueris
pate facere! Heu me matrem afflictam quod
talem te videam! Quo ibo? Ad quem moesta
confugiam? Tunc ille ad quem omnes re-
currunt, si mihi defueris auxiliator ad quem
iuuanda conuolabo?*
*Quia vero: Vbi fuerit corpus, illuc congre-
gabuntur & aliqui: hic ubi corpus est Christi
Sanctissimi, conuolant SS. aquila D.
Ioannes ad pectus Magdalena ad pedes. Qui
planctus? Qui iustus? Quales exclamaciones?
Terminus adfuit in quo Ioseph mortem vidit
patris sui charissimi Iacob, & perfecturus
mandatum ab eo sibi traditum, et cadaver
suum delectet in terram Chanaan sepeliendum
profectus est cum illo, associatus insigni
Principum Aegypti pompa tandemque ad
locum peruenit designatum: *Ad aream Atrad,
qua sita est trans Iordanem. Hic obitus eius
tristes celebrant exequias instaque perfoluit,
totum sepelidum threnis, luctu, stenuque
constratas amarissimo: *si celebrantes exequias
planctu magno atque vehementer implerunt
sepelidum. Quem luctum et regionis illius
incola Chanaan perceperunt: adeo vehem-
entem, locum inde nominarunt, et posthac
diceretur *Planctus Aegypti: Potiori multo
ratione vocari potest ille locus: Locus
luctum & planctus, ubi tanto marore,
totique effusus lacrymis celebrant exequias
mortis Christi: luctuosissimae coram Matre****

Ps. 144. 16

37. III.

Alij quo- que acce- dunt & descent.

Gen. 50. 10.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

„ defuncti triffiffima b' n'x illz Sanctz aquila
 „ Diu. Ioann. & Magdalena: quz eo conue-
 „ nerant animo, vt iuffa defuncto tot meritoris
 „ ind eius, fingulque perfoluerent: *Planctus*
 „ *Ægypti.* Pedes tibi funit Saluatoris pedibus
 „ alitua Magdalena, fontelque emittens
 „ lacrymarum fic illos alloquitur. O columna
 „ fuffentaculi mei firmiffima, & refugium
 „ peccatoribus opatiffimum: quandoquidem
 „ ego prima omnium hoc in dignis illis pedi-
 „ bus faulfo omnine repererim, nec non integra
 „ feclerum meorum culpauique indulgentia.
 „ Quando Domine, fugilli a peccatoribus ue-
 „ benignus illis ignofceres, ve necelle fuerit te
 „ funibus elaulique continere? O diuina
 „ foramina ad quz licet aubis confugere
 „ dum milium fugiunt infernales, demonem
 „ int' pretor: vt non habeant quod timeant
 „ ne in manus eius concidant laceranda, cum
 „ in illis has queant effugere.
 „ Accodit Diu. Ioann. & os fuum lateri
 „ apponit atque in illo immenfam detegens
 „ Sacramentorum copiam exclamat. O pectus
 „ diuinum, & facrum abditorum Dei depofi-
 „ tarium, quod ea fic nobis aperuiffi. O regium
 „ cubiculum thefaurorum æternorum, quod
 „ telerari voluiffi, quatenus illud ingreffu diu-
 „ tis in æternum ditaretur immenffis Sanctz
 „ Matrz manus contrectant perforatas, &
 „ fupremâ coleutes hyperdulia manus inuocât
 „ multorum magnorumque mirabilium ope-
 „ ratrices. Porro cœlorum Regina recurrit ad
 „ os illud diuinum, atque vt mater eius triffis
 „ renouat lacrum threnos. Heu os mille
 „ repletum gratiis quif te ad tantam compulfit
 „ glaciem? & ad oculos afcendens, nec feit,
 „ nec potefit fe ab illis diuellere, fed nec a
 „ ceteris diuinæ eius faciei partibus: & ficur
 „ quz vadit & redit fæpius ad illos, vt locum
 „ præbeat, quatenus & aly euifdem pax turbæ
 „ accedant, qui illi affiffebant, ad eos conuerfa
 „ fic ait: Heu oculi piffimi qui tantâ gratiarum
 „ affluentia, ac mifericordia miferis intueba-
 „ mini, quis vos hac fera morte confregit?
 „ Pectus diuinum peccatoribus adeo tenentum
 „ ac benignum, quis te lanceâ perfodit? O
 „ feneftra & porta arce Noë, per quam huma-
 „ num genus à diluuiio faluabitur! O dilataræ
 „ manus, vt mundo beneficia conferatis, clauis
 „ terebratæ: nam & eo ique voluiffi Domine

hominibus fieri profusè liberalis! His finiffis
 exclamacionibus omnes exæquis celebrant
 mortis Saluatoris, poftquam eius corpus de
 etuei depoluerant.

§. 16. Sepeliuit Virgo filij fui corpus delicti
 vulnerata, quod pia illa hominum
 ba aromatis vngit pretiofi in fignum
 Summa venerationis.

Cvm fero effes fallum: quia eras færuum
 quod est ante Sabbathum. Cum iam non
 incumberet, quia potuerunt humiliare &
 infantia rogauerunt Sanctiffimam Virginem,
 modum poneret triffitæ vt benedictum illi
 fu corpus feptulturæ traderet. Ad hanc
 occafum incipiebat Sabbathum, & feftum
 Iuliorum, quando illicitum erat ope ab
 intendere ferulibus: vnde tanopere peccat
 illi Chrifti Domini veneratores opor peccat
 uterunt, vt ante folis occubum Chrifti corpus
 in feptulchro recondederet & illo feptulchro
 officio diei finis imponeretur. Vnde pe
 credendum est quod Chrifti corpus deponere
 de cruce inceperunt vnâ hora ante velperam
 ita vt Chrifti cadaver quibus hora mortis
 in cruce pependit. Et ficur notauit Cardinalis
 Baron. ex Iofepho: ad celebratiffimam Sabbathi
 ftam poft horam nonam fignum datur
 magna folemnitate monachorum, quatenus
 omnes fe ad feiti præpararent folemnitate
 ad folis occafum inchoantis: multum fæ
 timuerunt viri illi fanctiffimi, ne fignum
 illud ederet, quo à Chrifti feptultura re-
 inuiffi reuocarentur: vnde ita feftinatio hoc
 executi funt, atque eo fine à B. Virgine corpus
 Chrifti poftularunt feptulchro inferentem.
 Totâ illud deferunt reuerentia, mœritâ
 omnibus luxatum vt erat, & fufione mœritâ
 inuoluerunt. Hinc confuetudo inuiffa
 inualuit Ecclæz vt notat V. Beda, quodâ
 Sacrofanctum altaris factiffimum færuis non
 vtatur mappis. nec tinctis lintes fed mappis
 & albis. Ita probat hoc D. Thom. & ali-
 gnes a dferet congruentias ad præclara myffica
 ria quz in his poftumus confiderare. Sacrum
 igitur illud corpus amplectuntur viri illi
 piffimi & progredi inceptum quafi peccat
 honaliter, pone fequitur & finis conuiffa

multiflora Mater Maria ceteris associata
 mulieribus. Quae Virginis suspiria de cordis
 sui orta visceribus aëra penetrabant. Quae
 lacrymarum qui singulus, quis luctus feminæ
 illa conturbatur Maria suspiria? Quibus
 multæ signis animæ suæ Dni. Iohannes
 testabatur angustias? Satis est illa contem-
 plari quæ veritas exprimeret.
 Omnes hanc aëtam processionem, &
 finis illud mæsti comitemur: etenim vult
 quique locum invenit sibi necessarium
 superbi caput invenient spinis coronatum,
 atque ex tali humilitatione sum poterunt
 eductæ augmentum. Avari manus videntur
 laceras, quibus ad suatum impellentur exten-
 sionem in pauperum, afflictorumque benefi-
 cium Malefici; & detractores linguam repe-
 rient felle & aceto potatam, quæ amaritudine,
 quam innotuit ab eo in ipsa toleratam in-
 suatum detractorem penam, ipsos compel-
 lat suos tandem abstinere, modumque satiare
 detractorem. Carnis dediti voluptatibus
 piagas conspiciunt in carne patulas: quatenus
 illa mente pendentes quam carò Deo
 steterit carnis eorum non ferenda luxuria
 toto contentur studio frænum illi injicere,
 ne novum Deum doloribus pernitique impudici
 distererent. Invidiâ: Invidi cor impiciunt
 aperium, & lanceâ perforatum. Qui gressus
 meditantur inordinatos ad terra tendentes,
 pedes habebunt harpaginibus: vnicisque
 convulsos; deinde comedunt invenient omni-
 geum quibilibet suis curandis vitis in hac
 applicatione, qui dicit se fatenti debent in-
 quiescentes.
 Accedunt ad monumentum, sacrum vngunt
 corpus tot aromatis odoribus & vngu-
 entis, quos de tanta possumus præsumere
 pietate, quantum in sanctis huic mulieribus ac-
 pia pietate inspicimus. Corpus sic mundum
 sepulture tradunt, iudiciorum more videlicet.
 Sudario capiti obvoluto & ligato vndequeque
 corpore hinc tam inibus ac fasciis quibus
 illud constringebant eum aromatum vinctio-
 nibus. Porro quis finis illis esse potuit dum
 hoc Christi corpus inungunt? D. Chryso-
 stome imperfectam eorum in hac corporis vinctio-
 ne fidem reprehendit: amorem quidem erga
 Christum in illis ferventem commendat, sed
 fidem arguit imperfectam: etenim illud
 vultur, ut à corruptione sepulchri præ-

servaretur, & hanc in illis capis præcautio-
 nem præsumebant enim quod in illo quietes
 remaneret, vnde modicam in illis indicat de
 Resurrectione fidem quam prædicaverat, &
 figuram die tertia prædixerat. Quamvis &
 hoc suam pariat difficultatem, dum con-
 sideramus hanc vinctioem superficiem tantum
 corporis fuisse impensam, Et si per hanc
 vinctioem intendissent consilium corporis in
 agritati, & omnem amovere corruptionem,
 illud ab interiori parte vngere debuissent,
 aperire illud, & balsamo intingere; sed sicut
 illud non fecerunt, præsumendum non est,
 quod corruptionem præcavere voluerint:
 vnde ex hoc in illis fides non arguitur
 imperfecta. Hoc certo constat vinctioem
 hanc aromatum in corpore Christi adhibi-
 tam fuisse ex summa veneratione & reveren-
 tia, quam illi deferebant: crebro etenim
 nonnullos, quos venerabantur ut pios, &
 reverebantur ut præclaros, hoc pietatis actu
 prosequerantur, nec semper id ea fiebat
 intentione ut corpora à sepulchri corruptione
 servarentur illa: sicut etiam eandem ob-
 causam cadavera laudant defunctorum, quos
 summo in honore habuerant, particulariter
 autem quia constabat quod corpus odoribus
 non redderetur incorruptibile: propterea ut
 certus mihi persuadeo quod Christi corpus
 his vinctioem aromatis, quo venerationis
 cultusque actum protellarentur.

IV.
 E. Virgo
 sibi va-
 ledicit.
 Iam delibato vngentis Christi corpore
 sepulchrum aperitur ut ei imponatur: sed illud
 ante Virgo voluit inuiri: accedit ergo
 caputque suum in illud inclinat, vnde novi
 prouocatur erga filium: suum amoris
 affectus, dolor renouatur ex consideratione
 quod ibidem illum debeat dimittere sepe-
 licendum quamvis ex secura de filij Resur-
 rectione fiducia ad paucos tantummodo dies
 & ob illos quibus in sepulchro detinendum
 est, sic illud alloquitur. O sepulchrum
 Sanctissimum, in meum succedens locum,
 meique vicarium: ego illum in gremio meo
 venientem in mundum recepi, tu verò cum
 de illo egredieris: o mei thesauri tabernacu-
 lum, & æternarum arca diuitiarum! Suscipe
 in te cor meum: et enim hic tecum mea rema-
 nebit anima. Corpus ergo suscipiunt & in
 monumento recondunt. O Ioseph sanctissime
 ducede in cisternam verè rem: motis: quia
 vique

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vsque modo sepulchra fuerant ceterarum, vel
caeceres mortis: sed postquam Christus
eorum unum ingressus est, aliud non sunt
quam loca refectij, et ex illi homines ad
vitam transigent immortalem O Iona
vaticide, matris demerere profundissimo,
passionis mortisque abyssi: hanc illa est balne-
na quae te expectas quem venire suo recipiat
quo diuina te compellat bonique fecat.

§. 17. Christus Dominus sepulchro tumula-
to alieno: eius etenim non fuit, sed
nostra mori, cuius domus est sepul-
chrum.

40
D. Avo.
Ser. 133.
de tem.
Tom. 10.

I.

Ecceum antequam illum Virgo condas
sepulchro, par est vt aliquas expendamus
huius circumstantias: altissima quippe
continet mysteria. Perpendit & commendauit
plurimum D. August. affectum omnino
singularem, quo Ioseph vir illustissimus
Christi corpus sepulture tradidit, illudque
confert sepulchrum sepulchro purissimae
Virgini quo Christum in conceptione succe-
pit dum illi castissimum preparat vitrum, vt
in eo mysterium illud celebretur, pluresque
notat in eo circumstantias: Virginem autem
Iosepho comparans, sic ait: Sequidem illa
vtero Dominum, hic corde concepit: illa Salua-
tori membrorum suorum secretum prestauit, hic
secretum sui cordis non negauit: illa Dominum
panis inuoluit, cum unctus est, hic linetis eum
racescit. Deinde alia declarat Doctor hic
circumstantias sepulchri, quo Ioseph Christum
recondidit: Pofuit illum in monumento suo nouo
Quia Ioseph non tam in certa sepultura pofuit
Christum, quam in eminenti sui cordis, quod
sepulchrum Christus exquirebat, quando dixit:
huc quotiescumque fueritis, in mei memoriam
facietis, quasi memoria sepulchrum sit, quod
expofuit. Aliam rationem profert D. Hieron.
diceudo: nouum fuisse Christi sepulchrum,
sicque à Deo hoc constitutum: quantenus
eius Resurrectio minorem Iudeis dubitandi
de veritate præberet occasionem, eorumque
anteuerteret animi peruersitatem, si forte
alteri vellent Resurrectionis adscribere digni-
tatem, fingentes aliquem qui ante iacuerat in
eodem sepulchro resurrexisset & non Chri-
stum. Vt igitur nemo tale quid opinaretur,

II.

Alium fuit.

nec vllum effet eius rei vestigium, nouum sit
monumentum: In quo nondum quifquam pofuit
fuerit: vt per hoc præueniat hinc Iudeorum
iniquitas, & firma maneat de Christi Resur-
rectione veritas: Ne alius surrexisset videretur.
Deinde sit exitum vi bipennis de petra: si
namque de pluribus exstruendum foret lapidi-
bus, obijcere potuissent Iudei, (sic D. Hieron.)
nullo negotio potuiffet lapidem aliquem
colli & inde a discipulis auferri, paulu-
lius lapidis appetuimus: igitur ostet ex lapide
vno & de petra excinditur, ne Iudeis anti-
pacat calumniandi Christi resurrectionem:
Exciso etiam de petra ait S. Doctor nam si ex
multis lapidibus edificatum fuiffet fundamentum
tumuli: iussisset ablatum fore diceretur.

Proceditur D. August. inhaerere cir-
cumstantijs præsertim quod sepulchrum fa-
cit alienum & non proprium in quo Chri-
stus tumulatus iacuit: Primò quo Saluator
altissima innotesceret paupertas, quam vniuersi
professus erat: quandoquidem nec in morte
proprium habuerit sepulchrum sed aliunde
sibi comparatum. Secundò, quo conuet om-
nibus mortem hanc non esse ipsam sed so-
stram. Profert eius verba. Idem enim te aliam
sepultura pofuit: quia pro aliorum mortificatione
salute: mors enim ipsa non illi illata est, sed alia
delata. Vt quia ergo ei propria sepultura, qui in
mortem propriam non habebat. Nequid illi memo-
riae in terra, cuius fides manebat in caeli? Nihil
mors debetur, vnde vt propria nobis domus
alligatur, quæ est in sepulchro. Notat D.
Thom. primam veram, quam aliquis in
mundo sibi coemittit, fuisse sepulchro delatam:
fuit autem illa quam sibi Abraham coemittit
vt ea sibi propria esset: quia mors nobis erat
propria. Porro Christus afferret nollet propria
non habet monumentum, sed mutuum: non
cum mors erat illi sed nobis propria. Resur-
sum aliam habeo ex D. August. rationem et
temporis breuitate quo in sepulchro Christus
erat mansurus: & domus ad tantillum tem-
poris non requirebatur propria, sed sufficebat
conduca: Vt quid illi sepultura, qui vtriusque
temporis spatium, non tam in sepulchro mortuus
iacuit, quam vltus in lecto conuulsiuit: Vnde
temporis breuitate declarari potius immo-
quam mortem. Sepulchrum autem mortis
habituatum. Nec silentio regenda vltima
ciuidem D. Augustin. ratio, dicens: Nequis

X

19. *non ergo non erat mortis habitaculum Christo,*
 20. *non vita est: nec opus habet semper vitam habi-*
 21. *taculo deservitorem. Redit hanc vitam in nostro*
 22. *sepulchro condimus, ut vivificet (cum ipsa vita*
 23. *et mortem nossemus, ut cum ipso à mortuis*
 24. *resurremus. Moritur ut mortem accipiat,*
 25. *ut hinc vitam infundat: unde*
 26. *rationi consonum est, ut domum ingre-*
 27. *diant mortis, id est nostrum monimen-*
 28. *tum.*
 29. *Affectu & pietate fervens Magdalena Chri-*
 30. *stum querit in tumulo, illique occurrens*
 31. *non tamen cum agnoscent percunctatur de*
 32. *Magistro suo, rogatque ut indicet vbinam*
 33. *est, & quod si tanquam horri illius cultor*
 34. *in quo sepultus iacebat (ipsum enim esse*
 35. *revertitur hostitiam) abtulisset, eum,*
 36. *comitibus restitueret: his verbis inhaeret D.*
 37. *Augustinus, & ait: Quem illa non cognoscens in*
 38. *terram Domini si tu, sustulisti eum? Christo*
 39. *obviam su relugenti, nec eum agnoscent, &*
 40. *ipsum interrogat: utrum illum ipse sustulerit:*
 41. *sancta & simplex femina Christum requirit à*
 42. *Christo, ac devotione mentis prophetas, & nescit*
 43. *aut tuum Dominum de semetipso si tu sustulisti? &*
 44. *Quibus verbis mysterium exponit insigne:*
 45. *quocirca subingit: Redit interrogat: ipse enim*
 46. *suus corpus suum, qui illud pretulit de sepulchro*
 47. *ipso tu tu corpus: quoniam illud tacens, & dormiens*
 48. *in aedificatione collegit. Ipse tulit corpus suum*
 49. *quoniam illud divinitatis virtute gestans porta-*
 50. *vit ad caelos, atque ideo sapienter interrogat, si*
 51. *tu sustulisti, dico ubi posuisti? &c. Hoc est si*
 52. *tu sustulisti de sepulchro ad paradysum transi-*
 53. *isti, dicitur enim illum decem annis hodie mor-*
 54. *tuum esse in paradiso. Hæc omnes circumstantiæ*
 55. *declarat rationem cur Christi corpus*
 56. *convenienter recederetur in sepulchro*
 57. *alieno, mutato & non sibi proprio: si*
 58. *namque hæc omnes ipsum declarant vivum,*
 59. *imo & ipsam vitam, non suberat ratio, ob*
 60. *quam propriam haberet domum, mortisque*
 61. *haberet eorum. Audiamus D. Petri hæc vlti-*
 62. *ma rationem vigentem, quando nobis mortis*
 63. *Salarioris exponit rationem: Christus semel pro*
 64. *peccatis nostris mortuus est. Non pro suis sed*
 65. *pro nostris mortuus est Christus: unde magis*
 66. *nostra mors est quam ipsius. Qui igitur ni-*
 67. *hil habet cum morte, commune, domum*
 68. *non inhabitat illi propriam, propriam nempe*
 69. *monumentum, sed condatur in alieno.*

Hic igitur sacrum reponunt corpus, & gradi-
 prauque contegunt lapide, & hic cum illo
 pariter matris remanet anima. Perpetua quam
 luctuose tunc luna illa pulcherrima passa sit
 Eclypsim, cum terra inter ipsam solem que sta-
 tuatur, Nocte irruente cogebat necessitas
 tota hæc inde migrare societatem: Matrem
 deprecantur sanctissimi viri, ut in bonam
 accipiat partem, & permittat ut omnes pariter
 cum illa discedant, corpore iam filij sui cha-
 rissimi, & sponsi desideratissimi sepulto rece-
 dant & abeant omnes relicto in monumento
 Matris inextinguibile spiritu; ingressa igitur
 domum novam & desolatam viduam, mater eius
 exant iterum vires, novique pectus illud
 afflictum torquet angustijs, sanctisque inter-
 rogat mulieres sibi comites: quomodo filius mihi
 charissimus evanuit? quomodo se habet dul-
 cissimus & tenerimus mihi sponsus, filius,
 frater, mihi que socius individuus? Qualis
 modo est tuus o Ioannes Magister? vbinam
 tuum est o Magdalena solarium? Et tuus o
 Martha hospes coniviva? Et vester o Maria,
 dilectissimus: sicne potest heu filium, quod
 te mihi sic abstulerint? Hæc vivebas liber,
 mihi que loquebaris: hodie captus, mortuus
 & sepultus? Hæc quanta in tua captura, tor-
 mentis, & morte festinatio! Hæc & similia
 Virgo proferebat, doloris sui, poenarum &
 tormentorum argumenta, quæ martyrij sui
 magnitudinem testantur & equivoquam. O
 Angeli, o homines, o mundus, o voluerum,
 adelle cæli Reginam consolamini merentem:
 etenim tribulationes produunt amicos & caræ
 sunt quas Virgo patitur, ut martyrium eius
 post Christi passionem, extollat eminentis-
 simum. Et si in gratiam filij quid facere mens
 sit, comitate Matrem, quamvis enim eam
 videas tora afflictam cruciatibus, tanta oppres-
 sam desolatione & morte consumptam;
 martyrij tamen eius excellens quod peritit,
 maiores illi gloriæ gradus accumulavit: quam
 si nostra devotione, & dolorum eius commu-
 neatione comitati fuerimus, sua nobis meri-
 torum augmenta communicabit in hac vita,
 atque in altera gloriæ cumulos æternæ: Ad
 quam nos perducat Dominus noster Iesus
 Christus Amen.

41. V.
 42. B. Virgi-
 nis luctus
 renoua-
 tur.

